

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Fakulta přírodovědně-humanitní
a pedagogická

SPECIFIKA ODKLADU POVINNÉ ŠKOLNÍ DOCHÁZKY U DĚTÍ Z MINORITNÍHO ETNIKA

Bakalářská práce

Studijní program: B7506 – Speciální pedagogika
Studijní obor: 7506R012 – Speciální pedagogika předškolního věku
Autor práce: **Lenka Řadová**
Vedoucí práce: Ing. Zuzana Palounková, Ph.D.

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická
Akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lenka Řadová**
Osobní číslo: **P11000036**
Studijní program: **B7506 Speciální pedagogika**
Studijní obor: **Speciální pedagogika předškolního věku**
Název tématu: **Specifika odkladu povinné školní docházky u dětí z minoritního etnika**
Zadávací katedra: **Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl: Charakterizovat problematiku odkladu povinné školní docházky, zjistit a popsat rozdíly v příčinách odkladu povinné školní docházky v minoritním etniku a majoritní společnosti.
Požadavky: Formulace teoretických východisek, příprava průzkumu, sběr dat, interpretace a vyhodnocení dat, formulace závěrů.
Metody: Analýza dokumentů.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BEDNÁŘOVÁ, Jiřina, ŠMARDOVÁ, Vlasta, 2010. Školní zralost: co by mělo dítě umět před vstupem do školy. 1. vyd. Brno: Computer Press. ISBN 978-80-251-2569-4.

BYTEŠNÍKOVÁ, Ilona, 2012. Komunikace dětí předškolního věku. 1. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3008-0.

ČÁBALOVÁ, Dagmar, 2011. Pedagogika. 1. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2993-0.

KLENKOVÁ, Jiřina, 2006. Logopedie: narušení komunikační schopnosti, logopedická prevence, logopedická intervence v ČR, příklady z praxe. 1. vyd. Praha: Grada. ISBN 80-247-1110-9.

SVOBODA, Mojmír, KREJČÍŘOVÁ, Dana, VÁGNEROVÁ, Marie, 2001. Psychodiagnostika dětí a dospívajících. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-545-8.

ŠÍŠKOVÁ, Tatjana, 2001. Menšiny a migrantí v České republice: my a oni v multikulturní společnosti 21. století.

1. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-648-9.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Zuzana Palouňková, Ph.D.

Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

Datum zadání bakalářské práce: **2. dubna 2013**

Termín odevzdání bakalářské práce: **25. dubna 2014**

doc. RNDr. Miroslav Brzezina, CSc.
děkan

L.S.

doc. PaedDr. PhDr. Ilona Peřatová, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 23. dubna 2013

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum:

Podpis:

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala Ing. Zuzaně Palounkové, Ph.D., vedoucí bakalářské práce, za odborné vedení, cenné rady a připomínky, které mi poskytla při zpracování bakalářské práce.

Současně bych chtěla poděkovat vedení a kolegům Základní školy Benešov nad Ploučnicí za podporu a vstřícný přístup při tvorbě bakalářské práce.

Název bakalářské práce: Specifika odkladu povinné školní docházky u dětí z minoritního etnika

Jméno a příjmení autora: Lenka Řadová

Akademický rok odevzdání bakalářské práce: 2014/2015

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Zuzana Palouňková, Ph.D.

Anotace

Bakalářská práce sledovala příčiny odkladu povinné školní docházky na vybrané základní škole za období deseti po sobě jdoucích let. Jejím cílem bylo charakterizovat problematiku odkladu povinné školní docházky, zjistit a popsat rozdíly v příčinách odkladu povinné školní docházky v minoritním etniku a majoritní společnosti. Práce byla rozdělena do dvou oblastí. Zpracování a prezentace odborné literatury včetně výkladu odborného pojmosloví, vztahujícího se ke sledované oblasti, obsahovala část teoretická. Empirická část práce sledovala prostřednictvím analýzy dokumentů za období 10 let příčiny odkladu povinné školní docházky v Základní škole Benešov nad Ploučnicí, která je spádovou školou pro 8 obcí. Výsledky ukázaly, že nejčastější příčinou odkladu povinné školní docházky byla ve sledovaném období v majoritní i minoritní skupině narušená komunikační schopnost. Zjištění bylo využito k návrhu opatření v oblasti eliminace nejčastější příčiny odkladu školní docházky prostřednictvím informační kampaně pro zákonné zástupce dětí, zapojení dětí do systému předškolního vzdělávání minimálně v posledním roce před zahájením povinné školní docházky.

Klíčová slova: odklad povinné školní docházky, narušená komunikační schopnost, majorita, minorita, školní zralost

Title of the bachelor thesis: The Specific of a Delayed Compulsory School Attendance for Children from an Ethnic Minority

Author: Lenka Řadová

Academic year of the bachelor thesis submission: 2014/2015

Supervisor: Ing. Zuzana Palounková, Ph.D.

Abstract

The bachelor thesis studied the causes of delayed compulsory school attendance at a selected school during a period of ten consecutive years. Its objective was to characterize the issue of delayed compulsory school attendance, identify and describe the differences in the causes of the delayed compulsory school attendance in a minority ethnic and a majority society. The thesis was divided into two areas. Treatment and presentation of scientific literature including interpretation of professional terminology relating to the study area were included in the theoretic part. The research dealt with the cause of delayed compulsory school attendance at the primary school in Benešov nad Ploučnicí (the regional school for 8 municipalities) by analyzing the documents for the period of ten years. The results showed that the most common cause of delayed compulsory school attendance in the reporting period in the majority and minority group was a communication disorder. The findings were used to draft measures in order to eliminate the most common cause of delayed school attendance through an information campaign for the legal representatives of children, children's participation in early childhood education at least in the last year before the beginning of the compulsory school attendance.

Key words: delay of compulsory school attendance, communication disorder, majority, minority, school readiness

Obsah

Úvod	9
TEORETICKÁ ČÁST	10
1 Minority v České republice	10
1.1 Základní pojmy	10
1.2 Historie vybraných národnostních menšin v České republice	11
1.2.1 Romové v České republice	12
1.2.2 Vietnamci v České republice	13
1.2.3 Ukrajinci v České republice	14
1.3 Imigrační politika státu	15
1.4 Integrace národnostních menšin	16
2 Školní zralost	17
2.1 Kognitivní zralost	18
2.2 Pracovní zralost	19
2.3 Sociální zralost	20
3 Školní docházka	21
3.1 Předpoklady úspěšné školní docházky a jejich rozvoj	21
3.2 Problémy bránící zahájení školní docházky	23
3.3 Zjištění příčiny odkladu školní docházky	24
3.4 Odklad školní docházky	26
4 Interkulturní výchova	26
4.1 Specifika vzdělávání romských dětí	26
4.2 Specifika vzdělávání dětí z vietnamské menšiny	28
4.3 Specifika vzdělávání dětí z ukrajinské menšiny	30
EMPIRICKÁ ČÁST	31
5 Průzkumné šetření	31
5.1 Metodika průzkumného šetření	31
5.1.1 Formulace odborného předpokladu	31
5.1.2 Metoda průzkumného šetření	32
5.1.3 Zkoumaný vzorek	32
5.2 Průběh průzkumu	33
5.3 Výsledky průzkumného šetření – analýza dokumentů	34

5.3.1 Vyhodnocení dat zápisu povinné školní docházky a následného přijetí do školy.....	34
6 Analýza výsledků a ověření předpokladů	50
6.1 Vyhodnocení empirické části práce.....	56
Závěr.....	59
Návrh opatření	60
Seznam použitých zdrojů	61
Seznam tabulek.....	65
Seznam grafů	66
Seznam příloh.....	67

Úvod

Tématem bakalářské práce byla specifikace odkladu povinné školní docházky u dětí z minoritního etnika a majoritní společnosti. Téma bylo zvoleno s ohledem na zvyšující se počet dětí, u nichž bylo rozhodnuto o odkladu povinné školní docházky, kde podstatnou část tvoří děti z minoritního etnika. Cílem bakalářské práce bylo zjistit a popsat rozdíly v příčinách odkladu povinné školní docházky v minoritním etniku a majoritní společnosti.

Práce je rozdělena na část teoretickou a empirickou. Teoretická část pomocí zpracování a prezentace odborné literatury objasňuje odborné pojmosloví, vztahující se ke specifikům národnostních menšin a školní zralosti. V empirické části práce budou prostřednictvím analýzy dokumentů zjištěny rozdíly v příčinách a četnosti odkladu školní docházky mezi majoritní a minoritní skupinou respondentů, u kterých bylo rozhodnuto o odkladu školní docházky v uplynulých deseti letech na vymezeném území. Práce je určena pro vedení školy, výchovné poradce a zřizovatele školy. Výstupy práce poslouží k informování zákonných zástupců předškolních dětí. Smyslem a účelem předložené bakalářské práce je zmapování příčin a četnosti odkladu školní docházky na vymezeném území, které poslouží k přijetí souboru opatření, směřujícímu k eliminaci příčin a omezení četnosti odkladů školní docházky, především v minoritním etniku.

Předmětem průzkumu bakalářské práce je analýza dokumentů za období 10 let, jejichž prostřednictvím byly zmapovány příčiny odkladu povinné školní docházky v Základní škole Benešov nad Ploučnicí, která je spádovou školou pro 8 obcí. Bakalářská práce vychází z hlavních předpokladů, že mezi četností odkladů u dětí z majoritní společnosti a dětí z různých etnik jsou rozdíly a že příčinou odkladu povinné školní docházky je častěji narušená komunikační schopnost u dětí z majoritní společnosti a sociální nezralost u dětí různých etnik. Pro ověření předpokladů byla pro bakalářskou práci zvolena deskriptivní metoda, průzkumné šetření je orientováno kvantitativně. Dalším zdrojem informací byla diskuse s výchovnou poradkyní při analýze dokumentů a informace z výročních zpráv školy.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Minority v České republice

1.1 Základní pojmy

Etnikum podle Kuzníkové (2011, s. 150) je pojmem pro označení určitého společenství, které dospělo do úrovně národa a je rozpoznatelné na základě tří pevně definovaných charakteristik – členové se od ostatních etnik liší antropologickými znaky, členové nemají společné území (když v minulosti existovalo), členové se navzájem identifikují a taktéž jsou identifikováni i jinými etniky.

Oproti tomu **etnická skupina** (Romové v České republice) je společenství, které nedosáhlo úrovně národa a určující je, že je vnímána jako menšina s tělesnými a kulturními odlišnostmi. Pro své odlišnosti je většinou společností znevýhodňována, velmi často jsou příčinou negativního přístupu k etnické skupině vžitě stereotypy a předsudky.

Ivanová (2005, s. 21 – 22, 33) zmiňuje ještě další pojmy, jako např. pojem **etnická identita**, který je používán především sociology, kteří jednak považují pojmy etnikum a etnická skupina za synonyma a jednak se domnívají, že lze u takového společenství stanovit určitou formu společenského vědomí obsahující původ národa, jeho vlastenectví, historický vývoj, postavení a povahu daného etnika. Tato identita mu poskytuje určitou pozici a odlišuje jej od jiných etnik. Etnocentrismus, tedy vymezení odlišnosti určité kultury, může být předpokladem pro nebezpečný rasismus.

Národností rozumíme pojem, kdy obyvatelstvo daného státu je přirozeně rozdělováno na občany tohoto státu a cizince, popřípadě bezdomovce. Národnost je pak vnímána jako příslušnost k určitému národu buď v rovině etnické, nebo politické. Organizace spojených národů se přiklání k tomu, aby národnost byla chápána jako *příslušnost ke skupině osob se společným původem, kulturou, případně jazyky, náboženstvím, nebo jinou charakteristikou, které ji odlišují od ostatní populace.*

Národnostní menšina (minorita) je skupina lidí, která je ze sociologického hlediska definována nějakým společným znakem (náboženství, národnost, rasa, sexualita) a také svým počtem členů. Menšina početně nedosáhne velikosti dominantní skupiny v dané společnosti,

proto bývá podřízená, s omezenými rozhodovacími pravomocemi a je si vědoma svého sociálního znevýhodnění (Ivanová, Špirudová, Kutnohorská 2005, s. 33).

Postavení národnostních menšin v České republice upravuje zákon č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin. Šišková (2001, s. 32) na základě tohoto zákona vyvozuje charakteristické znaky národnostní menšiny:

- jde o skupinu občanů České republiky,
- od majoritní skupiny se odlišuje počtem, jazykem, kulturou a tradicemi,
- oplývá snahou o zachování a rozvoj své menšiny,
- s Českou republikou je svázána i historickými událostmi.

Podle charakteru vztahu majoritní většiny k menšinám žijícím v téže oblasti Kutnohorská (2013, s. 36) ještě definuje dva typy společnosti: multikulturní a interkulturní.

Multikulturní společnost je tolerantní vůči všem přítomným etnickým, sociálním a náboženským podskupinám, ale nepřijímá je za sobě rovné. To znamená, že respektuje jejich zvyklosti a způsob života v prostoru pro ně zeměpisně daném.

Interkulturní společnost se vyznačuje aktivně podporovanými vzájemnými vztahy mezi majoritní skupinou a ostatními menšinovými skupinami. Všichni v takové společnosti respektují vzájemné odlišnosti a všichni mají rovné příležitosti, čímž se předchází konfliktním situacím.

1.2 Historie vybraných národnostních menšin v České republice

Národnostními menšinami a jejich působením na našem území se zabývaly autorky publikace *Etnické komunity v kulturním kontextu* Moravcová a Bittnerová (2008, s. 157 - 160). Během 20. století a počátkem 21. století přibyli do České republiky zahraniční přistěhovalci, kteří tu jednak zpočátku vytvářeli cizinecké komunity, kterým byl později přiznán status národnostní menšiny, a jednak nově příchozí imigranti, kteří status národnostní menšiny nemají. Proto ti autoři, kteří se zabývají problematikou menšin, spíše užívají pojem *etnická menšina*. Většinová společnost se snaží prosazovat akceptaci kulturní odlišnosti etnických menšin, což chápe jako prosazení rovnoprávnosti menšiny.

V České republice obdobně jako i v jiných státech probíhají šetření zkoumající sociální postavení, rovnost příležitostí a společenské začlenění etnických menšin do běžné občanské společnosti. Některé menšiny jsou na českém území již tradiční (Romové,

Vietnamci, Bulhaři), jiné se vytvářejí teprve pár desetiletí (Ukrajinci, Srbové, Američané). Zahraniční migranti si v české společnosti v rámci adaptačního procesu vytvářejí novou podobu svých zažitých kulturních, civilizačních a sociálních východisek.

1.2.1 Romové v České republice

Problematice romského etnika se věnuje Sekyt (2001, s. 119–120). Romové doputovali do Evropy z daleké Indie a zpočátku byli na šlechtických dvorech vítáni jako vzácní hosté přinášející poznatky o vzdálených místech, jinou hudbu a nové technologie opracování kovů. Posléze byli obviněni církví z čarodějnictví a představiteli světské moci z krádeží, loupežnictví a špionáže. Na území dnešní České republiky se Romové usídlili na Uherskobrodsku přibližně v roce 1750. Původní Romové zahynuli během 2. světové války ve vyhlazovacích táborech (přežilo 600 osob) a 1. vlna dnešní romské populace se na naše území dostala ze Slovenska v poválečných letech. Příliv Romů trval průběžně až do roku 1993, ačkoliv v padesátých a šedesátých letech byl velice silný. Po roce 1990 odešli někteří do zahraničí, kde usilovali o azyl nebo nové usídlení. Přes naše území v současné době proudí Romové z Rumunska, Slovenska, bývalých zemí Ruska a Jugoslávie, aby se dostali do západních zemí, popřípadě požadují u nás azyl.

Šišková aj. (2001, s. 121–123) poukazuje na skutečnost, že základem hodnotového systému Romů je víra v život. Život je nejvyšší hodnotou, vše pro jeho zachování je vnímáno pozitivně, což dokazují také mnohdy nekritickou láskou k malým dětem. Romové si dále cení svých předků, vážnost a postavení jednotlivce je dáno příslušností k té které rodině. Široká rodina má větší význam než postavení ve většinové společnosti. Pohostinnost, úcta a zdvořilost je projevoována i jedincům z jiných národů a jiných etnik. Tradiční svátky Romové nemají, a proto slaví křesťanské svátky běžné v zemi, v níž žijí. Vysoké místo v hodnotovém žebříčku Romů nezaujímá jen úcta ke starším, ale peníze, které jsou prostředníkem k projevení lásky k dětem a uctívání starších členů. O budoucnosti Romové neuvažují, po staletí je pro ně charakteristické, že život znamená užít si teď a hned. To je také důvodem toho, proč si neváží vzdělání, jehož kladný přínos pro spokojený život se neprojevuje ihned.

Životní styl romského etnika způsobil, že česká společnost je nikdy nepřijala jako rovnocenné a právoplatné partnery a po celou dobu historického sžívání byli vytlačováni na okraj společnosti. O sociálním vyloučení Romů svědčí i nezáměr vlád po sametové revoluci se jimi zabývat jinak než v rámci národnostní politiky. Přijetí *Listiny základních práv a svobod* v tehdejší Československé federativní republice umožnilo Romům přihlásit

se k romské národnosti a uplatňovat tím všechna práva pro příslušníky národnostních menšin. Teprve v roce 2000 byla zveřejněna *Zpráva o situaci v romské komunitě v České republice* a návazně v roce 2002 byl zpracován materiál *Koncepce romské integrace*.

Sociální vyloučení Romů se podle Šimíkové (2003, s. 56 - 60) nejvýrazněji projevuje v následujících oblastech: ztížený přístup na trh práce (nejdůležitější faktor vedoucí k sociálnímu vyloučení), dále jsou to chudoba, nízký příjem, nevhodná výše sociální podpory, chybějící sociální síť, sídelní segregace a omezený přístup ke službám (důvodem je nevzdělanost, neinformovanost a sociální izolace).

Šimíková (2003, s. 64 – 66) nezapomíná zmínit i ztížený přístup na trh práce, který úzce souvisí s úrovní vzdělání, neboť značná část romské komunity má pouze základní vzdělání. Problém s nevzdělaností a negramotností v romské komunitě je dán dvěma důvody - již dříve zmiňovaným hodnotovým systémem Romů a za druhé nerovnocenným přístupem Romů ke vzdělání, kdy romské děti končí v přípravných třídách, protože nejsou schopny zvládat výuku ve třídě na běžné škole. Je to zapříčiněno především tím, že romské děti nejsou na školní výuku připraveny (nenavštěvovaly mateřskou školu a tudíž nezvládají hygienu, základní dovednosti a také český jazyk) a také tím, že rodiče jim nejsou schopni zajistit podmínky pro klidnou domácí přípravu a pomoci jim s vypracováním úkolů. Vzdělání rodičů je na nízké úrovni a vzhledem k rodové tradici více upřednostňují spokojenost dítěte než jeho úroveň vědomostí. Pro majoritní společnost nepochopitelná kulturní specifika, pro odborníky z řad pedagogů a psychologů nelehký úkol zabývat se vzděláváním Romů komplexněji než jen přerazováním romských dětí z jednoho typu vzdělávací instituce do druhé.

1.2.2 Vietnamci v České republice

Vietnamskou komunitou na našem území se zabývá Kocourek (2003, s. 99 – 104), který uvádí, že kořeny většinové národnosti Vietů spadají do období dynastie Hong Bang vládnoucí na území dnešního severního Vietnamu již v dobách před naším letopočtem (2879 př. n. l. – 258 př. n. l.). Historický vývoj Vietnamu ovlivňovaly vlády různých dynastií, od 16. století docházelo ke kolonizaci Francouzi, po 2. světové válce prezident Ho Či Min založil Vietnamskou demokratickou republiku (2. 9. 1945), která nejprve bojovala s Francouzi (ukončeno 1954), pak s Američany (ukončeno 1976). Od 80. let prováděli vládní představitelé různé hospodářské reformy, aby umožnili přístup zahraničních investorů. Česká republika se v poválečných letech také zapojila do mezinárodní pomoci vietnamským občanům, proto k nám v roce 1956 přijely děti - sirotci, aby zde získaly základní vzdělání

a posléze i žáci odborných učilišť a studenti vysokých škol, aby si u nás doplnili vzdělání ve strojírenských oborech a v oborech pro lehký průmysl. V 80. letech minulého století zde již bylo registrováno téměř 30 000 vietnamských občanů, v 90. letech po sametové revoluci již nebyly obnoveny smlouvy a kontakty s Vietnamem byly na oficiální úrovni ukončeny. Vietnamští občané do Čech přicházejí i nadále, ale již jako obchodníci, nikoliv za studiem a pro získání odborné praxe v průmyslu. S dospělými přicházejí také děti, které se vzdělávají v českých školách, což vyžaduje od učitelů alespoň minimální znalost zvyklostí vietnamské komunity, která je velice uzavřená.

Gillernová, aj. (2011, s. 104) poukazuje na to, že v České republice žije 800 českých občanů s vietnamskou národností a více než 30 000 vietnamských občanů. Z tohoto počtu je 30 % dětí a mladých lidí do 18 let, čímž se tato menšina stává druhou nejmladší menšinou v České republice (1. místo patří romské menšině). Vzorce chování vietnamských dětí vycházejí z kolektivistické kultury, kde jsou upřednostňovány zájmy komunity před zájmy jedince. Tyto děti navštěvují české školy jak v Praze, tak v malém množství i po celém území naší republiky.

1.2.3 Ukrajinci v České republice

Působení Ukrajinců na území České republiky od počátku 20. století, kdy skupiny mladých Ukrajinců přišly studovat na vysokou školu do Příbrami, popisují Zilynskyj a Kočík (2001, s. 81 – 88). Po 1. světové válce, díky rozsáhlé emigraci, přibyli další občané Ukrajiny, kteří již neměli v úmyslu se vrátit a za pomoci státu zde vytvořili krajanský spolek a také ukrajinské školy, pracovali na dělnických pozicích i jako vysokoškolští odborníci. Po roce 1945 přestali být podporováni, školy byly uzavřeny a úřady se snažily o zánik ukrajinské menšiny. Po změně politického systému po roce 1989 opět vzrůstá počet občanů Ukrajiny na našem území. Ti „tradiční“ mají české občanství a asimilovali se, ti z nové emigrační vlny přicházejí kvůli špatné ekonomické situaci na základě povoleného krátkodobého případně dlouhodobého pobytu a jedná se především o muže (výzkum z roku 1999 uváděl 79 % mužů a 21 % žen), kteří mají snahu finančně zabezpečit vzdálenou rodinu a později se vrátit domů. V roce 1993 zde žilo legálně zaměstnaných 50 000 Ukrajinců, po restrikcích vlády a zhoršení ekonomických podmínek v ČR jich bylo ke konci roku 1998 pouze polovina. Odhaduje se, že je tu žije až 200 000 nelegálně zaměstnaných Ukrajinců.

Hodnotový systém ukrajinské menšiny je obdobný našemu, pouze je tu zvýšený příklon k řeckokatolické církvi. Soužití Čechů a Ukrajinců v současnosti není ideální, čeští

občané je vnímají negativně, přisuzují jim podíl na nárůstu kriminality a také se domnívají, že zabírají pracovní místa.

1.3 Imigrační politika státu

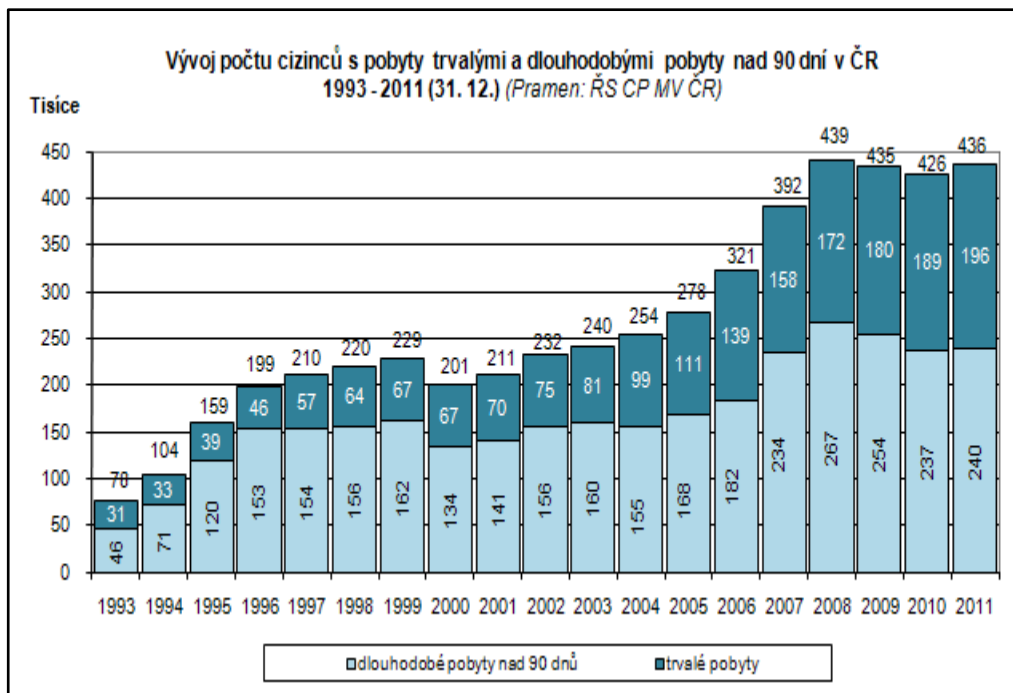
V postkomunistických zemích má pouze Slovensko vysoký podíl cizinců stejně jako Česká republika, v roce 2009 se nejvíce dětí narodilo příslušníkům vietnamské a ukrajinské menšiny, ale v porovnání s českým obyvatelstvem jde o zanedbatelný počet dětí (3 104). Základem národnostní menšinové politiky je přijetí Listiny základních práv a svobod, která vstoupila v platnost v roce 1991. Od srpna 2001 platí zákon č. 273/2001 Sb. o právech příslušníků národnostních menšin, dále zde platí Koncept přístupu vlády k otázkám národnostních menšin v ČR z roku 1996. Děti příslušníků národnostních menšin se týká školský zákon č. 561/2004 Sb. upravující povinnost školní docházky.

Tabulka 1: Obyvatelstvo dle národností v letech 1991 - 2001

Národnost	1991		2001				index 2001/1991 v %
	abs.	%	abs.	%	z celku dlouhodobý pobyt		
					abs.	%	
Obyvatelstvo celkem	10 302 215	100,0	10 230 060	100,00	69 654	0,79	9,3
z toho národnost:							
česká	8 363 768	81,2	9 249 777	90,40	1 296	0,0	110,6
moravská	1 362 313	13,2	380 474	3,70	96	0,0	27,9
slezská	44 446	0,4	10 878	0,10	1	0,0	24,4
slovenská	314 877	3,1	193 190	1,90	10 967	5,7	61,4
německá	48 556	0,5	39 106	0,40	1 377	3,5	80,5
polská	59 383	0,6	51 968	0,50	3 366	6,5	87,5
romská	32 903	0,3	11 746	0,10	59	0,5	35,7
maďarská	19 932	0,2	14 672	0,10	827	5,6	73,6
ukrajinská	8 220	0,1	22 112	0,20	11 676	53,7	269,0
ruská	5 062	0,1	12 369	0,10	6 322	51,1	244,3
rusínská	1 926	0,0	1 106	0,00	55	5,0	57,4
bulharská	3 487	0,0	4 363	0,00	1 384	31,7	125,1
rumunská	1 034	0,0	1 238	0,00	333	26,9	119,7
řecká	3 379	0,0	3 219	0,00	319	9,9	95,3
vietnamská	421	0,0	17 462	0,20	11 876	68,0	4 147,7

Zdroj: Ivanová, Špirudová, Kutnohorská 2001, s. 169

Tabulka 2: Vývoj počtu cizinců v České republice

Zdroj: Ředitelství služby cizinecké policie Ministerstva vnitra České republiky

Z tabulky č. 1 je možné získat přehled o vývoji počtu osob v jednotlivých národnostních menšinách, druhá tabulka (viz tabulka č. 2) poskytuje přehled až do roku 2011, ale již jen o cizincích celkově.

1.4 Integrace národnostních menšin

Národnostní menšiny v České republice rozdělujeme do 3 skupin podle počtu příslušníků v dané skupině vůči obyvatelstvu v našem státě. Jak uvádí Ivanová, aj. (2005, s. 170), národnostní menšiny evidované na našem území spadají do třetí skupiny (počet členů nepřevyšuje 3 %). Zákon č. 273/2001 Sb. registruje jednotlivá etnika, ale současné složení je mnohem širší. K nejpočetnějším náleží Vietnamci a Ukrajinci. Národnostní menšiny se vyskytují na územích, která jsou dána historickým vývojem (polské nebo německé etnikum v pohraničí) nebo se shromažďují v určitých lokalitách (Rusové v Karlových Varech, Mongolové na Znojemsku apod.). Dále tu pobývají cizinci v uprchlických zařízeních, kteří často žádají o azyl (za posledních deset let tu zůstalo více než 70 000 azylantů).

Ivanová, aj. (2005, s. 171) se odvolává na výsledky výzkumného šetření z let 1994 - 1996, v nichž se zkoumalo etnické klima v České republice, tedy postoje a představy české společnosti o soužití se členy různých minorit. Ukázalo se, že 81 % dotázaných má odmítavý postoj k těmto minoritám a navíc je naše společnost diferencuje podle národnosti a rasy. Také vyžadujeme, aby se přizpůsobili a asimilovali. Výrazně negativní postoj zaujímají Češi k romskému obyvatelstvu. V souvislosti s romskou populací se vžilo užívání pojmu rasismus, ačkoliv je to zavádějící a spíše je vyjádřením velice negativního postoje příslušníků majoritní společnosti k této etnické skupině. Realitou je, že kvůli této skupině jsou podnikána taková opatření, která by podpořila jejich asimilaci, jako vůči žádné jiné skupině. Na vládní úrovni je dostupný dokument Koncepce integrace cizinců - Společné soužití v roce 2013 (Ministerstvo vnitra České republiky 2013), který jasně stanovuje, že integrace cizinců bude nadále zaměřena nejen na podporu začlenění legálně pobývajících cizinců do společnosti, ale zejména na prevenci případných problémů v oblasti imigračních komunit a jejich vztahu s majoritou.

Podle Mareše (2013, s. 41) je důležitým posláním základní školy socializace dětí, vyrovnání vzdělávacích šancí dětí z různých sociálních prostředí, z různých etnik a kultur, což se dá shrnout pod pojem *enkulturace* – chápání kultury země, v níž jedinec žije, porozumění jejím hodnotám a požadovaným pravidlům chování.

2 Školní zralost

Sám J. A. Komenský doporučoval věk šesti let vhodný pro vstup dítěte do školy s tím, že dítě musí splnit určitá kritéria školní zralosti. I soudobí odborníci si stanovují podmínky *školní zralosti*, které po dítěti požadují splnit. Dítě by mělo být vybaveno znalostmi a návyky typickými pro svůj věk. Jeho intelekt a pozornost by měly být dostatečně rozvinuty a dítě samo by se mělo na budoucí učení těšit. Mnozí dětské psychiatry považují školní zralost za zralost tělesně-duševně-duchovně-sociální. Školní zralost definují Langmeier a Krejčířová (2006, s. 106 – 107) jako *stav somato-psycho-sociálního vývoje dítěte, který:*

- je výsledkem úspěšného dovršení vývoje celého předchozího období útlého a předškolního dětství,
- je vyznačen přiměřenými fyzickými a psychickými dispozicemi pro požadovaný výkon ve škole a je doprovázen štěstím dítěte,

- *je současně dobrým předpokladem budoucího úspěšného školního výkonu a sociálního zařazení.*

Podle obou autorů (2006, s. 107 – 111) záleží ještě na biologické zralosti dítěte, která je podmíněna jeho individuálním biologickým zráním. Ve většině případů by dítě ve věku 6–7 let mělo mít natolik vyvinutý centrální nervový systém, aby bylo schopno účinného učení. Biologická zralost je součástí širokého pojmu *školní zralost*, kam ještě náleží zralost rozumová, citová a sociální.

2.1 Kognitivní zralost

O poznávací činnosti šestiletého dítěte Langmeier (1983, s. 101) usoudil, že vychází z realistického chápání světa. Dítě přestává být závislé na svých okamžitých potřebách, opouští fázi symbolického myšlení a přestupuje do fáze názorového myšlení, proto dokáže posoudit změny velikosti a množství. U dítěte se začíná projevovat logické myšlení, ale potřebuje konkrétní předměty a činnosti, dokáže dělit celek a vnímat jednotlivé části celku. Rozvoj analyticko-syntetických činností se projevuje i v jazyce, kdy schopnost zvukové analýzy a diferenciací vizuální podoby slov umožňuje zvládnout čtení i psaní. Kognitivně zralé dítě zvládá v **oblasti myšlení** následující úkony:

- orientace ve světě kolem sebe,
- znalost základních barev,
- pojmenování základních geometrických tvarů,
- znalost pojmenování běžných zvířat a rostlin,
- rozvinuté číselné představy (chápe pojmy větší – menší, vyjmenuje číselnou řadu apod.),
- orientuje se v prostoru a čase.

V oblasti **řečových dovedností** dítě zvládá výslovnost všech hlásek (vyjma r, ř), pokud tomu tak není, je vhodné navázat spolupráci s logopedem. Slovní zásoba šestiletého dítěte by měla být natolik široká, aby umělo pojmenovat běžné věci, vyjádřit své přání i nesouhlas, umí se zeptat, pokud něco nepochopilo. Dítě by mělo zvládnout i odlišný styl komunikace se svými vrstevníky a s dospělou osobou (vyučujícím). Poprosit a poděkovat by mělo být běžnou dovedností.

Schopnost dítěte správně komunikovat je důležitá pro jeho psychický vývoj. Nedostatky při vývoji řeči souvisejí s vývojem CNS a jsou pozorovatelné již ve věku tří let, kdy dítě s opožděným vývojem řeči komunikuje mnohem méně se svým okolím než ostatní děti. Klenková (2006, s. 66) se zamýšlí nad příčinami opožděného vývoje řeči, které jsou zjištělné odbornými vyšetřeními, aby byla vyloučena sluchová vada, vada zraku, porucha intelektu, vada na mluvních orgánech nebo autismus. Za spolupráce rodičů, pedagogů a logopeda je možné u předškolního dítěte opožděný vývoj řeči odstranit, aby školní docházku dokázalo zvládnout. Také Bytešnicková (2012, s. 31 - 38) spatřuje řešení opožděného vývoje řeči ve spolupráci odborných lékařů s rodiči, protože negativní vývoj ať už z etiologického hlediska, stupně narušení, průběhu vývoje řeči, nebo věku je řešitelný a odstranitelný. Jen v případě, že bude diagnostikována vývojová dysfázie, bude náprava náročnější a zdlouhavější, protože souvisí s nerovnoměrným vývojem celé osobnosti.

Motorické schopnosti předškolního dítěte při pohybu popisuje Beníšková (2007, s. 17 – 18) jako koordinované, dítě je přiměřeně obratné při běhání, lezení, skákání i hrách s míčem. Díky rozvinuté jemné motorice správně kreslí i obkresluje, držení tužky by mělo být zvládnuté, stejně tak musí být dítěti jasné, v které ruce ji bude držet.

Nejúplnějším přehledem schopností spadajících do kognitivní zralosti poskytují Bednářová se Šmardovou (2010, s. 3). Obě autorky vyžadují pro zvládnutí čtení, psaní a počítání kognitivní zralost předškolního dítěte, která je dána podle nich přesně následujícími schopnostmi v oblasti: vizuomotoriky a grafomotoriky, řeči, sluchového vnímání, zrakového vnímání, vnímání prostoru a času, základních matematických představ. V přílohách jsou vzory úkolů pro ověření jednotlivých schopností kognitivní zralosti.

2.2 Pracovní zralost

Pracovní zralost dítěte je vázána na to, jak je dítě emočně připraveno a motivováno pro práci během školní výuky. Langmeier a Krejčířová (2006, s. 110) zaznamenali, že již čtyřleté dítě se zajímá o pracovní činnosti, škola pak dítěti nabízí rozvoj jeho pracovních návyků a dítě by jimi nemělo být zaskočeno. Na pracovní zralost má velký vliv prostředí, v němž dítě vyrůstalo. Výzkumy v minulých letech potvrzují, že problémy mají děti z málo podnětného rodinného prostředí, děti sociálně a kulturně handicapované.

Odborníci připravovali pro děti ze zanedbaného prostředí různé pomocné programy, podle kterých se děti připravovaly v přípravných třídách nebo v posledním roce docházky do mateřské školy – Chicagská škola, T. G. Thurstonová (podpora rozvoje primárních intelektových schopností), Schulreife-Entwicklungshilfe, E. Baarová, Headstart program, obsáhlý americký program, který ale nepřinesl očekávané výstupy, protože na děti bylo výchovně působeno krátkou dobu. Přípravné třídy se dnes otevírají pro děti z romské menšiny, protože mají špatnou znalost českého jazyka a posilují se i další dovednosti. Beníšková (2007, s. 18) uvádí, že dítě by mělo vydržet minimálně deset minut u činnosti, kterou mu připraví pedagog. Pracovně vyzrálé dítě by mělo činnost dokončit a vyrovnat se i s případným nezdarem.

2.3 Sociální zralost

Socializace dítěte probíhá v rámci rodiny po celou dobu jeho vývoje. Základem socializace je emoční vývoj a rozvoj vlastního sebepojetí dítěte. Socializační proces rozdělují Langmeier a Krejčířová (2006, s. 93 – 94) do tří vývojových stupňů:

- vývoj sociální reaktivity (široké emoční vztahy k lidem z blízkého i vzdáleného okolí),
- vývoj sociálních kontrol a hodnotových orientací, vývoj norem chování běžných v dané společnosti,
- osvojení sociálních rolí – dítě respektuje takové vzorce chování a postoje, které jsou od něj očekávány vzhledem k jeho věku, pohlaví a společenskému postavení.

Teprve ve školním věku k sebepojetí a seberealizaci přistupuje i socializace emočního prožívání. Dítě se dokáže ovládat. Vyrůstá jeho schopnost porozumět vnitřním pocitům, ale i emocím druhých lidí, projevuje se empatické citění. Emoční reakce se proměňují vlivem sociálních tlaků a kognitivní zralost přispívá i k sebehodnocení, v němž dítě už vnímá význam vlastního úsilí. Šestileté dítě již dokáže maskovat vlastní pocity a chápe, že vnitřní pocitový stav se neprojevuje přímo v chování. Přes všechny pokroky je předškolní dítě pořád ještě závislé na vzorcích chování, které mu poskytují rodiče a rodinné zázemí (Langmeier, J., Krejčířová, D., 2006, s. 96 – 100).

Podle Beníškové (2007, s. 19) se sociální zralost projevuje schopností navázat vztahy s vrstevníky, podřídit se autoritě dospělých, smířit se s tím, že nebude vždy první a dokázat s ostatními spolupracovat.

3 Školní docházka

S historií školní docházky seznamuje Kolář (2012, s. 103). Školní docházka je výrazem odpovědnosti společnosti za vzdělanostní úroveň jejích členů. Vyspělé země ji zaváděly v 2. polovině 19. století a rodičům tím uložili povinnost posílat děti do školy, pokud tak neučinili, hrozil trestní postih. Na našem území byly vytvořeny podmínky pro všeobecné vzdělávání tereziánskými reformami v roce 1774, od roku 1869 byly uplatňovány i sankce za nedodržení povinnosti. V současnosti je kromě povinné školní docházky povoleno od roku 2004 domácí vzdělávání. V České republice je devítiletá povinná školní docházka, ale ve světě začíná být opatrný příklon k prodloužení až na úroveň střední školy, aby bylo dosaženo organizovanosti mládeže a nepotloukala se po městských ulicích.

Povinnost školní docházky je dána zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. V § 36 je definováno plnění povinnosti školní docházky a odstavec 2 stanovuje:

Povinná školní docházka se vztahuje na státní občany České republiky, dále na občany jiného členského státu Evropské unie a jejich rodinné příslušníky, kteří na území České republiky pobývají na základě zvláštního pobytového povolení, a dále na jiné cizince, kteří mají na území České republiky trvalý pobyt nebo přechodný pobyt na dlouhodobá víza a azylanty a účastníky řízení o udělení azylu (Školský zákon, s. 130).

3.1 Předpoklady úspěšné školní docházky a jejich rozvoj

Před vstupem do školy by mělo dítě navštěvovat mateřskou školu, aby si postupně osvojilo život v dětském kolektivu, zvládlo týmovou spolupráci a dokázalo pracovat v zájmových aktivitách. Tělesná zralost školního dítěte se neodvíjí jen od určité výšky a váhy. Významnějším znakem tělesné zralosti je zrychlený růst, prodloužení končetin, oploštění hrudníku a nejdůležitějším znakem je změna v motorice, na tomto se shodují Langmeier

s Krejčířovou (2006, s. 111) zatímco Bednářová a Šmardová (2010, s. 2) přidávají názor, že zvládnout učivo a proces učení může jen takové dítě, které je sebevědomé, zvědavé, vytrvalé ve svých činnostech, dokáže se ovládnout, umí spolupracovat s ostatními dětmi a dokáže vhodně komunikovat.

Ke vstupu do školy se také vyjadřuje Franclová (2013, s. 14 – 19), která vstup do školy řadí k významným životním změnám pro dítě z dobře fungující rodiny a o to více pozitivní změnou pro dítě z rodiny problémové, protože během jediného školního roku zvládne natolik převratné dovednosti jako je čtení, psaní, počítání a mnoho dalších věcí, kterým dosud nemělo možnost se naučit. V důsledku socializačního procesu si dítě osvojuje potřebné vzorce chování, čerpá podněty pro svůj osobnostní rozvoj a uplatnění se ve společnosti. Socializační proces přechází ve vzdělávací proces pomocí prezentace učiva, vytyčováním učebních cílů, aplikováním efektivních metod výuky, hodnocením dosahovaných výsledků.

Škola je natolik odlišným socializačním prostředím než rodina, že to donutí dítě učit se novým sociálními rolím. Zásadní změny, kterým je dítě vystaveno po nástupu do školy se dají rozdělit do pěti oblastí:

1. řízené, systematické učení ve škole i doma - hra a spontánní poznávání je nahrazeno učením,
2. strukturování času,
3. osvojování si sociální role žáka,
4. získávání nových zkušeností, které jsou spojeny s novými aktivitami,
5. poznání vlastních kompetencí - v čem je dobré, co už dokáže samo.

Zvládnutí výše uvedených zásadních změn v životě malého prvňáčka a tím úspěšné školní docházky je možné pouze za předpokladu, že dítě bude mít rozvinuté poznávací funkce, bude mít všechny předpoklady k tvořivé práci, bude osobnostně zralé.

Systematickým rozvojem všech předpokladů ve vyučovacím procesu je dosaženo požadované školní úspěšnosti dítěte. Na těchto třech požadavcích se shodují všichni autoři zabývající se problematikou úspěšného vstupu dítěte do školy. Nejvýstižněji se vyjadřuje Svoboda (2001, s. 624 – 625), který přebírá názory ostatních uznávaných odborníků. Pokud je dítě vyspělé v následujících oblastech a zvládá dané aktivity, které jsou dále rozvíjeny, pak nemá důvod být ve škole neúspěšné. Jedná se o oblast **rozumovou** (diferencované vnímání, analytické myšlení, racionální přístup ke skutečnosti, dostatečná paměť, zvládání

hovorové řeči, všeobecné vědomosti, zájem o činnosti), oblast **citovou** (emoční stabilita, motivace ke školní práci, zvládnání trémy a obav z neúspěchu, odolnost vůči školní zátěži) a oblast **sociální** (schopnost být bez matky, schopnost navázání vztahů s ostatními dětmi, respekt k učiteli, schopnost sžít se s rolí žáka). Dítě, které není na školu připravené, nesplňuje některý z výše uvedených požadavků, se dostává do péče odborníků v pedagogicko-psychologických poradnách, kde se snaží pomocí diagnostických testů odhalit příčiny nezralosti.

3.2 Problémy bránící zahájení školní docházky

Nezralost dítěte, která mu brání se úspěšně zapojit do školního procesu, je dána mnoha příčinami (nikdy se nejedná o izolovaný problém) a obvykle se kombinují faktory výchovné a biologické. Mezi tyto příčiny patří podle Svobody (2001, s. 625):

- nevhodné výchovné prostředí a působení,
- nedostatečný somatický vývoj,
- neurotické povahové vlastnosti,
- rané poškození CNS,
- podprůměrná inteligence až oligofrenie.

Fakt, že dítě dosáhlo 6 let věku, ještě automaticky neznamená, že je způsobilé pro plnění povinností vyplývajících ze školní docházky. Na problémy, které by mohly ovlivnit školní úspěšnost, mohou rodiče upozornit učitelky v mateřských školách, dětské lékaři, či učitelky při zápisu dítěte do první třídy. Pokud zainteresovaní dospělí vyjádří své pochybnosti o školní zralosti, pak se teprve přistupuje k podrobnému vyšetření buď v pedagogicko-psychologické poradně, nebo ve speciálně pedagogickém centru. Pešová a Šmalík (2006, s. 84) se přiklání k názoru Plocka a za příčiny neúspěchu zahájené školní docházky považují narušené poznávací funkce, nižší úroveň inteligence, nevyváženost jednotlivých složek nadání, nerozvinuté kognitivní funkce. V oblasti práceschopnosti se jedná o sníženou koncentraci a sníženou odolnost vůči únavě a rušivým vlivům a také o osobnostní nezralost.

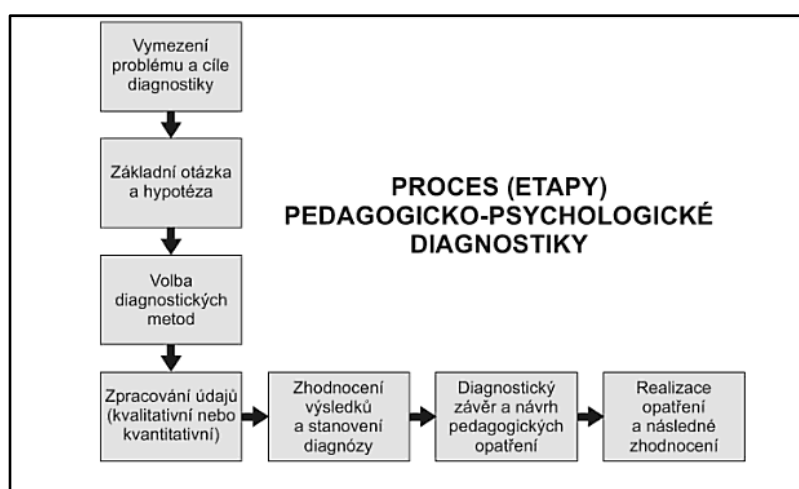
Příčinou školního nezdaru mohou být také duševní potíže dětí, které jsou ohroženy buď vývojem v málo podnětném prostředí, nebo trpí vývojovým opožděním, disharmonickým vývojem osobnosti apod. Pro zjištění příčiny je možné využít množství diagnostických testů.

3.3 Zjištění příčiny odkladu školní docházky

Odhalit příčiny školní nezralosti šestiletého dítěte umožňují diagnostická vyšetření a testy, jak uvádí Beníšková (2007, s. 23 – 24). Při vyšetření v pedagogicko-psychologické poradně se nejprve s rodiči sepíše rodinná anamnéza, pak následuje vyšetření školní zralosti, kdy odborník spolupracuje s dítětem v nepřítomnosti rodičů a zaměřuje se na rozumový vývoj a znalosti dítěte, na úroveň motoriky, úroveň kresby a obkreslování. Dále sleduje úroveň řečových dovedností (výslovnost, slovní zásoba, vyjadřovací schopnosti), pozornosti a paměti. Po vyšetření následuje rozhovor s rodiči, v němž je doporučeno, jak s dítětem dále pracovat a pokud stav dítěte neodpovídá úrovni požadované pro zahájení školní docházky, odborník doporučí odklad.

Postupy při pedagogicko-psychologické diagnostice zaznamenala Čábalová (viz obr. 1). Pedagogicko-psychologická diagnostika zkoumá individuální zvláštnosti žáka během komplexního procesu tak, aby bylo možné navrhnout opatření vedoucí k efektivnějšímu rozvoji žáka. Mezi používané diagnostické metody patří pozorování, rozhovor, dotazník a testy, kazuistiky, analýzy pedagogické dokumentace, a rodinná, osobní a zdravotní anamnéza. Diagnostická činnost probíhá v provázaných etapách, viz obrázek č. 1.

Tabulka 3: Přehled návaznosti etap pedagogicko-psychologické diagnostiky

Zdroj: Čábalová 2011, s. 125

Souhrn nejpoužívanějších testů ke zjišťování školní zralosti uvádí Svoboda (2001, s. 626 – 629) s krátkým komentářem, k čemu je test zaměřen:

1. Jiráskův-Kernův test neboli Orientační test školní zralosti (původní šestikolový test byl upraven na pro české poměry a obsahuje 3 úkoly: kresba mužské postavy, napodobení psacího písma, obkreslení skupiny bodů, vše je hodnoceno pětibodovou klasifikací, sám autor podotýká, že test je orientační a pro přesné posouzení nezralosti je potřeba provést další šetření);

2. Obrázkovo slovníková skúška (zaměřeno na slovní zásobu a pohotovost, kombinuje se s předcházejícím testem, vyšetřované dítě popisuje situace na obrázku a je hodnoceno v pěti stupních);

3. Pozorovacia schéma na posudzovanie školskej spôsobilosti (hodnotí se 16 oblastí, test je zaměřen na zjištění všestranného duševního rozvoje osobnosti dítěte, je tak zkoumán jak verbální rozvoj, tak úroveň motorických činností, hodnocení probíhá v každé oblasti na třístupňové škále);

4. Vývojový test zrakového vnímání Frostigové;

5. Vinlandská škála sociální zralosti;

6. Zkouška vědomostí předškolních dětí Matějčka a Vágnerové (zjišťuje rozumové schopnosti, rozdělen do 10 oddílů a je doporučována jako verbální doplněk prvně zmíněného testu).

V zahraničí se pro ověření školní zralosti využívají další screeningové zkoušky:

1. Kettwigský test školní zralosti a jeho obdoba Frankfurtská zkouška školní zralosti;

2. Göppingenská zkouška;

3. Kratzmeierův Reutlingerský test pro začínající školáky;

4. Weilburské testové úlohy pro začínající školáky.

3.4 Odklad školní docházky

Odklad povinné školní docházky upravuje §37 školského zákona, odstavec 1:

Není-li dítě po dovršení šestého roku věku tělesně nebo duševně přiměřeně vyspělé a požádá-li o to písemně zákonný zástupce dítěte, odloží ředitel školy začátek povinné školní docházky o jeden školní rok, pokud je žádost doložena doporučujícím posouzením příslušného školského poradenského zařízení nebo odborného lékaře. Začátek povinné školní docházky lze odložit nejdéle do zahájení školního roku, v němž dítě dovrší osmý rok věku (Friedl 2005, s. 133).

Podle Beníškové (2007, s. 28) k dodatečnému odkladu školní docházky může také dojít v průběhu prvního pololetí 1. ročníku základní školy. Pokud se zjistí, že dítě nezvládá školní docházku a selhává při plnění školních povinností, je možné jej vrátit buď do posledního roku mateřské školy, nebo do přípravné třídy, byť je to pro rodiče i dítě nepřijemné. Toto řešení je vhodnější, než nechat dítě dokončit první ročník s neprospěchem a uložit tím zopakování první třídy. Dodatečný odklad je vždy krajním řešením, v případě, že rodiče mají pochybnosti o zralosti dítěte, je lépe podniknout všechny kroky k tomu, aby dítě do školy nenastoupilo vůbec.

4 Interkulturní výchova

4.1 Specifika vzdělávání romských dětí

Specifika vzdělávání romských dětí vycházejí ze znalosti romského systému norem, hodnot a odlišného komunikačního stylu. Jak uvádí Šišková (2001, s. 145 - 146) Romové více využívají neverbální komunikaci, poznání člověka pohledem a intuicí, potřebují cítit skutečný zájem o svou osobu, potřebují cítit, že pronášená slova upřímně korespondují s jednáním člověka, který je vyslovil. Pro efektivní komunikaci je nutné vytvoření vzájemného vztahu důvěry. Vysoká schopnost empatie souvisí také s nebývale silně prezentovanými emocemi při jednání Romů, což jim zabraňuje jednat v tu chvíli racionálně. Šišková (2001, s. 148)

navrhuje pro příslušníky majority následující postupy chování, aby si dokázali získat důvěru a očekávané výsledky ze strany Romů:

- *nespěchat, být trpělivý,*
- *vnímat mimoslovní komunikaci a umět dávat informace i řečí těla,*
- *nekritizovat negativně před velkým kolektivem, spíše v soukromí,*
- *ověřovat si sjednané termíny,*
- *nebát se blízkosti, dotyku,*
- *nebát se emocí – svědčí o angažovanosti člověka, nikoliv o výzvě k souboji,*
- *mluvit jasně, věcně, stručně, konkrétně,*
- *diferencovat, ke každému přistupovat podle individuálních potřeb,*
- *používat zpětnou vazbu,*
- *respektovat hodnotový systém romského etnika.*

Úkolem učitele je využít všech znalostí o romských specifikách, aby dokázal zvolit efektivní výukovou metodu, aby bylo posíleno sebevědomí romských žáků, byli vřazeni do kolektivu dětí z majority a podařilo se tak zvýšit vzdělanostní úroveň romské komunity. Balvín (2008) zmiňuje vládní úsilí o zastavení společenského propadu Romů pomocí vyrovnávacích postupů. V oblasti školství jde o umožnění zřizovat pro děti z romské komunity přípravné třídy. Ministerstvo školství ustanovuje také pozici *romský pedagogický asistent*. Zřizování vyrovnávacích tříd pro romské děti před jejich vstupem do školy je výsledkem komplexního přístupu vyplývajícího z realizace *Koncepce včasné péče o děti ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí*.

V praxi to představuje umístění těchto dětí do přípravné třídy nebo zajištění dvouleté docházky romských dětí do mateřské školy, kde by jim měli být nápomocni romští pedagogičtí asistenti pocházející z romských komunit. Působení romských pedagogických asistentů upravuje Metodický pokyn MŠMT č. j. 25 484/2000-22. V roce 2004 byl jejich počet 352 osoby. Vzhledem k tomu, že přípravné třídy fungují již více než deset let, je možné prokázat jejich pozitivní vliv na úspěšnost romských dětí v dalších letech školního vzdělávání. Přípravné třídy v České republice během jednoho roku skutečně připravují na vstup do 1. třídy běžné základní školy zatímco na Slovensku jde o rozdělení učiva první třídy do dvou let (Balvín, 2008, s. 27 - 28).

Problematika vzdělávání romských dětí a jejich začlenění do běžných tříd základních škol je natolik aktuální, že je jedním ze sedmi doporučení Evropské komise pro Českou

republiku v roce 2013. Komise doporučila zvýšit kapacity přípravných tříd a také počet volných míst v mateřských školách pro romské děti ze sociálně znevýhodněného prostředí romských lokalit. Monika Šimůnková (2013), zmocněnkyně vlády pro lidská práva, potvrzuje tuto skutečnost, neboť romské děti jsou odmítány z kapacitních důvodů v mateřských školách, ačkoliv potřebují dlouhodobou individuální předškolní přípravu.

V sociálně vyloučených lokalitách, kde je větší počet romského obyvatelstva a vysoká koncentrace romských dětí ve spádové škole, nastávají problémy s tím, že rodiče neromských dětí odmítají společnou školní docházku a děti umístí jinde. Na druhou stranu snaha posílit počet romských dětí v předškolních zařízeních naráží na nedostatek financí pro úhradu stravného a školného a také na to, že v široké romské rodině je neustále k dispozici někdo, kdo dítě pohlídá. V mateřských školách je tedy pouhých 30 % romských dětí a do první třídy nastupuje podle výsledků průzkumu z roku 2009 41 % romských dětí, které neprošly žádnou předškolní přípravou. Šimůnková upřesňuje údaje za rok 2012, kdy v České republice fungovalo na 209 základních školách 244 přípravných tříd s 2 884 dětmi. Úsilí státu o inkluzi romských dětí narušují i samotní romští rodiče, kteří jednak nemají zájem o vzdělávání a jednak z obav, jak bude jejich dítě přijato v běžné škole, sami žádají o umístění dítěte do základní školy praktické, kde je početné množství romských žáků. Neuvědomují si, že nízké vzdělání je příčinou nízké uplatnitelnosti na trhu práce v pozdějším věku.

4.2 Specifika vzdělávání dětí z vietnamské menšiny

Vzděláváním dětí vietnamské menšiny se zabývá studie, která byla zpracována Broučkem (2003, s. 6) na základě poznatků získaných v Ústeckém kraji, kde po Praze žije druhá největší skupina těchto občanů. Brouček ve své studii poukazuje na vývoj postavení Vietnamců v České republice a upozorňuje na přetrvávající etnickou a společenskou izolaci vůči majoritě, ale také na nutnost komunikace této menšiny s majoritní společností. To se děje podle Broučka tak, že Vietnamci si uvnitř svého společenství poskytují soběstačný servis služeb pro zprostředkování styku s majoritními českými úřady a institucemi. Mají svoje tlumočníky, kladou důraz na osobní soběstačnost.

Tyto zvyklosti je nutné respektovat při přijímání dítěte z vietnamské menšiny do běžné školní docházky. Při přijímání dítěte je nutné poznat situaci v rodině. Existují totiž značné rozdíly, jak uvádí Punčochář (2012, s. 2 - 6). Jsou tu vietnamské rodiny, které

používají český jazyk, protože rodiče již patří do generace, která vyrůstala v našich podmínkách a vietnamštinu dobře neovládá, a tedy ji nepoužívá. Dále jsou tu rodiny, v nichž rodiče komunikují svým rodným jazykem, ale jejich děti už částečně ovládají český jazyk, protože jsou svěřovány k výchově českým opatrovnícím. Posledním případem jsou děti, které s rodiči přišly přímo z Vietnamu, a tudíž rodina musí používat tlumočnicka.

Podle Punčocháře (2012, s. 2 - 4) je ideální, když začlenění dítěte – cizince do vzdělávacího systému základní školy probíhá ve třech fázích:

- pomoc před příchodem do školy, kdy se očekává spolupráce rodičů se školou, s cizineckými spolky (především Klub Hanoi) a s tlumočnický. Vhodné je umístění dítěte do předškolního zařízení (náklady musí hradit rodiče, nemají nárok na bezplatnou docházku dítěte do předškolního zařízení),

- první den ve škole, kdy pedagog kolektivu spolužáků objasní, jakým způsobem bude probíhat komunikace se spolužákem (pomalá, zřetelná mluva, častější opakování otázek a zadávání pokynů) a také srozumitelně objasní kulturní odlišnosti a odmítne předsudky, které jsou s vietnamskou menšinou spojovány, dítěti je dobré přidělit pomocníky z řad českých spolužáků,

- první měsíc ve škole je spojen se sledováním výkonu dítěte, případné jazykové nedostatky je vhodné kompenzovat využitím obrázků, slovíček, jednoduchou stavbou vět.

Při zápisu vietnamského dítěte do školy by měl být přítomen speciální pedagog a výchovný poradce. Studie, kterou provedl Brouček (2013), ukázala, že ani to, že dítě a jeho rodiče neovládají při vstupu do první třídy český jazyk a využívají služeb tlumočnicka, nemusí být důvodem k odkladu povinné školní docházky. S touto skutečností seznamuje také Punčochář. Při počáteční výuce stejně jako české děti musí zvládnout plynulé čtení a psaní. Společně s českými dětmi se tak bude postupně seznamovat s jednotlivými literami, což bude také kombinováno s nácvikem správné výslovnosti. Nácvik krátkých a dlouhých samohlásek, hlásek M, P, B a také L, R a Ř bude obtížnější, ale posléze bude za pomoci obrázků skládat slova a vyslovovat je. Výhodou českých slabikářů je množství obrázků, takže zvládnání slov a jednoduchých vět je přirozenou činností. Postupně během roku si dítě osvojí základní slovní zásobu. Dítěti může být stanoven individuální plán, popřípadě mu může pomoci asistent pedagoga.

Pokud by rodiče na základě doporučení pedagogů při zápisu uvažovali o odložení školní docházky, mohou využít od roku 2011 možnost přihlásit dítě do přípravné třídy nebo jazykového kurzu v rozsahu 70 vyučovacích hodin českého jazyka.

4.3 Specifika vzdělávání dětí z ukrajinské menšiny

Podle Šindelářové a Škodové (2012, s. 39) se u ukrajinských žáků ve třídě vyskytují jen velmi ojediněle problémy způsobené odlišností jazyka. Slovanský základ jejich rodného jazyka jim dovoluje rychle vniknout do společnosti spolužáků, i když jejich chování vzhledem k jejich tradici je jiné a více respektuje tradiční hodnoty a především úctu k matce a přátelskost k ostatním sousedům.

Obecně lze konstatovat, že děti ukrajinské národnosti mívají potíže s délkou samohlásek, a to především při psaní, protože ukrajinština má pouze krátké samohlásky.

Děti jsou zvyklé na silné měkčené *e* a to zejména v kombinaci se souhláskami *d, t, n*, ale i pokud se *e* vyskytuje na začátku slov. Se souhláskami v písemné i mluvené podobě potíže nemají, výjimku tvoří *ř*, které je problematické i pro ostatní etnika, nejen pro Ukrajince (Punčochář 2012, s. 30).

Nová vlna Ukrajinců, kteří do České republiky přišli až po roce 1989, znamenala příchod dospělých mužů a žen bez rodin. Rodinní příslušníci zůstali na Ukrajině a do Česka se nepřesunují vůbec nebo až později. Děti jsou zařazovány do vyšších ročníků základních škol, kdy může být rozhodnuto z důvodu neznalosti jazyka o přijetí do nižšího ročníku, než by bylo podle věku žáka běžné.

Ukrajinci, kteří se na našem území usadili již v poválečném období, se zde asimilovali natolik, že jejich děti ovládají český jazyk bez problémů a většinou navštěvovaly i předškolní zařízení.

Tendencí MŠMT v posledních dvou až třech letech není odklad školní docházky, ale vytvoření takových podmínek, aby dítě bylo schopno zapojit se za pomoci speciálních pedagogů, asistentů pedagogů a pedagogů samotných do výchovně vzdělávacího procesu (Punčochář 2012, s. 31).

EMPIRICKÁ ČÁST

Empirická část bakalářské práce sleduje prostřednictvím analýzy dokumentů za období 10 let příčiny a četnost odkladu povinné školní docházky v Základní škole Benešov nad Ploučnicí, která je spádovou školou pro 8 obcí. Cílem je zjistit a popsat rozdíly v příčinách a četnosti odkladu povinné školní docházky v minoritním etniku a majoritní společnosti.

5 Průzkumné šetření

5.1 Metodika průzkumného šetření

Na počátku byla stanovena průzkumná otázka ve znění: *Existují rozdíly v příčinách odkladu povinné školní docházky u dětí z minoritního etnika a majoritní společnosti?* Abychom mohli otázku zodpovědět, stanovili jsme předpoklady. Následně byla stanovena metoda výzkumného šetření. Byl zvolen zkoumaný vzorek dětí s odkladem školní docházky ve spádovém území Základní školy Benešov nad Ploučnicí, čítající 8 obcí a stanoveno sledované období deseti let. Cílem bakalářské práce bylo zjistit a popsat rozdíly v četnosti a příčinách odkladu povinné školní docházky v minoritním etniku a majoritní společnosti prostřednictvím výše uvedené metodiky průzkumného šetření.

5.1.1 Formulace odborného předpokladu

Pro průzkumné šetření byly stanoveny následující předpoklady, které se vztahují ke spádové oblasti Benešov nad Ploučnicí.

P1: Četnost odkladů povinné školní docházky u dětí z majoritní společnosti je nižší než u dětí z různých etnik.

P2: Příčinou odkladu povinné školní docházky u majoritní skupiny dětí je nejčastěji narušená komunikační schopnost.

P3: Příčinou odkladu povinné školní docházky dětí u různých etnik je nejčastěji sociální nezralost.

5.1.2 Metoda průzkumného šetření

Při průzkumném šetření byla použita deskriptivní metoda, analýza výskytu, analýza četnosti. Průzkumné šetření je orientováno kvantitativně. Průzkumné šetření bylo provedeno analýzou dat ze školského poradenského zařízení a odborného lékaře. Tyto materiály škola archivuje jako součást katalogového listu žáka po dobu 45 let. Pro eliminaci nevýhody menšího vzorku respondentů byl zvolen časový úsek 10 let. Doplnňovací metodou se stal řízený rozhovor s výchovnou poradkyní, který byl dalším zdrojem informací při analýze dokumentů a informací z výročních zpráv školy.

Vzhledem k tomu, že výchovná poradkyně vykonává svou funkci již více než 20 let, byla přizvána k analýze dokumentů a k podání doplňujících informací, které přispěly k hlubšímu uchopení sledovaného tématu, především však určení respondentů, patřících do minoritní skupiny. Problém určení romského etnika spočívá ve skutečnosti, že občané tohoto etnika se hlásí k české národnosti. **Bylo nutné specifikovat tuto skupinu respondentů na základě místní znalosti.** Řízený rozhovor sledoval rozdělení respondentů do majoritní a minoritní skupiny, informace o rodinném prostředí, vztah mezi rodinným prostředím a důvody odkladu povinné školní docházky a to na základě zprávy poradenského zařízení a místní znalosti.

5.1.3 Zkoumaný vzorek

Zkoumaný vzorek tvoří 543 dětí, které se dostavily k zápisu povinné školní docházky v letech 2003-2013. Na základě analýzy dokumentů bylo stanoveno rozdělení zkoumaného vzorku do příslušných kategorií, viz tabulka č. 4. Na základě informací výchovné poradkyně bylo zjištěno, že děti z minoritního etnika s OŠD jsou reprezentovány 53 romskými dětmi, jejichž rodiče se hlásí k české národnosti a dvěma dětmi jiné národnosti – vietnamská a ukrajinská. Z celkového počtu 53 dětí je tedy 96 % dětí z romského etnika. Vzhledem k malému počtu jiných etnik (vietnamská, ukrajinská) nebyla minoritní skupina již podrobněji členěna a jednotlivé národnosti samostatně sledovány.

Tabulka 4: Počet dětí na začátku povinné školní docházky z majoritní a minoritní skupiny v jednotlivých letech

Školní rok	Počet dětí u zápisu			OŠD	OŠD
	Celkem	Majoritní skupina	Minoritní skupina	Majoritní skupina	Minoritní skupina
2012/2013	68	60	8	9	4
2011/2012	58	52	6	3	5
2010/2011	49	43	6	18	3
2009/2010	42	37	5	9	3
2008/2009	44	37	7	2	4
2007/2008	52	47	5	11	5
2006/2007	56	54	2	12	2
2005/2006	68	63	5	14	4
2004/2005	57	53	4	12	3
2003/2004	49	42	7	7	6
Celkem dětí	543	488	55	97	39

5.2 Průběh průzkumu

Výchovnou poradkyní byly připraveny jednotlivé složky dětí s odkladem školní docházky za sledované období 2003 – 2013. K průzkumnému šetření byly ze složek dětí s OŠD využity následující dokumenty: zápisový formulář, zpráva poradenského zařízení, zpráva odborného lékaře, rozhodnutí ředitele školy o OŠD. V rámci řízeného rozhovoru s výchovnou poradkyní byli respondenti rozděleni do skupin podle příslušnosti ke sledovaným etnikům. Výchovnou poradkyní byly na základě místní znalosti rozděleny děti s OŠD do skupin z minoritního etnika a majoritní společnosti, následně byla u minoritního etnika určena příslušnost dětí k jednotlivým národnostem. Na závěr byly zjištěny důvody OŠD ze zprávy poradenského zařízení a odborného lékaře a statisticky zpracovány. Tím byl řízený rozhovor s výchovnou poradkyní ukončen. Získané výsledky byly statisticky zpracovány, shrnuty v hodnocení jednotlivých let prostřednictvím tabulek, grafů a slovního hodnocení.

Na základě statistického zpracování dat byly potvrzeny či vyvráceny stanovené předpoklady. V praktické části bakalářské práce byly použity tyto zkratky:

OŠD – odklad povinné školní docházky

PŠD – povinná školní docházka

NKS – narušená komunikační schopnost (dítě nezvládá přiměřené jazykové, řečové a komunikativní dovednosti)

GŠN – globální školní nezralost (dítě není dostatečně vývojově ani sociálně zralé pro školní docházku)

Dále jsou v tabulkách uvedeny příčiny odkladu povinné školní docházky a to percepční, kognitivní, sociální a pracovní nezralost. Kognitivní nezralostí dítěte myslíme např. neschopnost zvládat jednoduché logické a myšlenkové operace, dítě se neorientuje v elementárních matematických pojmech. V percepční oblasti není schopné rozlišit sluchové a zrakové vjemy. V sociální oblasti je dítě nezralé, když není sociálně samostatné, není schopné soužití s vrstevníky ve skupině, bojí se odloučit na určitou dobu od svých blízkých. Pracovně nevyzrálé dítě nevydrží u činnosti alespoň 10 minut nebo činnost nedokončí. Další příčinou odkladu povinné školní docházky je emocionální nezralost – dítě není citově samostatné, není schopno kontrolovat své chování. Pokud má dítě odklad ze zdravotních důvodů, není fyzicky vyspělé nebo je zdravotně oslabené. Musíme si uvědomit, že není výjimkou dítě, které má více důvodů OŠD. Proto četnost dětí s OŠD nekorresponduje s počtem důvodů OŠD.

5.3 Výsledky průzkumného šetření – analýza dokumentů

5.3.1 Vyhodnocení dat zápisu povinné školní docházky a následného přijetí do školy

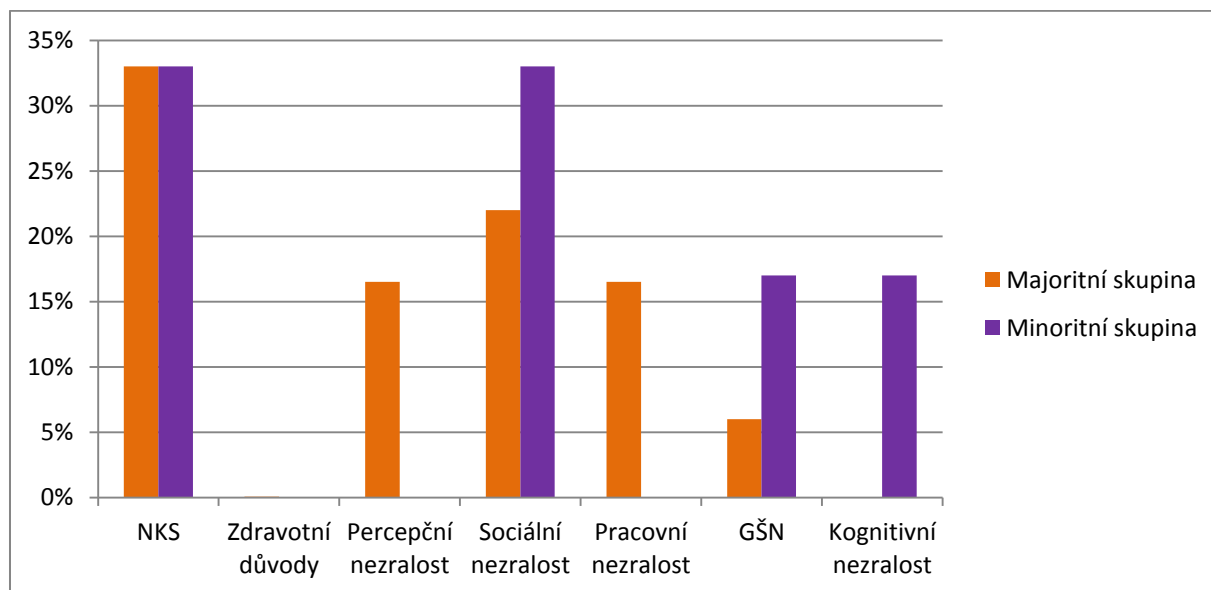
Pro školní rok 2012/2013 se k řádnému zápisu dostavilo 68 dětí. U 14 dětí bylo provedeno šetření školní zralosti na základě žádosti zákonných zástupců o odklad zahájení povinné školní docházky o jeden rok. Přijato k povinné školní docházce bylo 56 žáků vč. odkladů školní docházky z loňského roku, u 13 dětí (viz tabulka 5) bylo rozhodnuto o odkladu povinné školní docházky o jeden rok. Do prvních tříd nastoupilo i s dětmi, které

měly odklad školní docházky z minulého školního roku celkem 53 žáků do dvou prvních tříd a 13 dětí do přípravné třídy (včetně předškolních dětí).

Tabulka 5: Počet dětí a důvody OŠD pro školní rok 2012/ 2013

Důvod OŠD	Majoritní skupina	Minoritní skupina
NKS	6/2 ¹	2
Zdravotní důvody	1	0
Percepční nezralost	3	0
Sociální nezralost	4	2
Pracovní nezralost	3	0
GŠN	1	1/1 ²
Kognitivní nezralost	0	1/1 ³
Emocionální nezralost	0	0
Celkem důvody OŠD	18	6
Celkem počet dětí	9	4

Zdroj: Archiv ZŠ a MŠ Benešov nad Ploučnicí

Graf 1: Přehled důvodů OŠD v majoritní a minoritní skupině ve školním roce 2012/2013

Z grafu č. 1 lze dovodit, že ve sledovaném období dosahovalo procento důvodů OŠD pro NKS v majoritní skupině 33 %, v minoritní skupině také 33 %. Druhým nejvýznamnějším důvodem pak byla sociální nezralost, jež dosahovala v majoritní

¹ jediným důvodem OŠD - narušená komunikační schopnost

² jediným důvodem OŠD - globální školní nezralost

³ jediným důvodem OŠD - kognitivní nezralost

skupině 22 % a v minoritní skupině 33 %. Percepční a pracovní nezralost se vyskytovala pouze v majoritní skupině a to ve výši 16,5 %. Kognitivní a globální školní nezralost se jako důvod OŠD vyskytovala prioritně v minoritní skupině a to v 17 %. V majoritní skupině se GŠN projevila v 6 % důvodů OŠD stejně jako zdravotní důvody.

Z tabulky č. 5 vyplývá, že ve školním roce 2012/2013 byla ve dvou případech v majoritní skupině prioritním důvodem k OŠD narušená komunikační schopnost. V minoritní skupině se také u dvou dětí vyskytla jediná příčina OŠD, jednalo se o kognitivní nezralost a globální školní nezralost. V ostatních případech vedly k OŠD kombinované příčiny.

Pro školní rok 2011/2012 se k řádnému zápisu dostavilo 58 dětí (viz tabulka 4), v náhradním termínu 2 děti. U 10 dětí bylo provedeno šetření školní zralosti na základě žádosti zákonných zástupců o odklad povinné školní docházky o jeden rok. Přijato k povinné školní docházce bylo 71 žáků vč. odkladů školní docházky z loňského roku, u 8 dětí bylo rozhodnuto o odkladu povinné školní docházky o jeden rok. Do prvních tříd nastoupilo celkem 73 žáků do tří prvních tříd a 20 dětí do dvou přípravných tříd.

Tabulka 6: Počet dětí a důvody OŠD pro školní rok 2011/2012

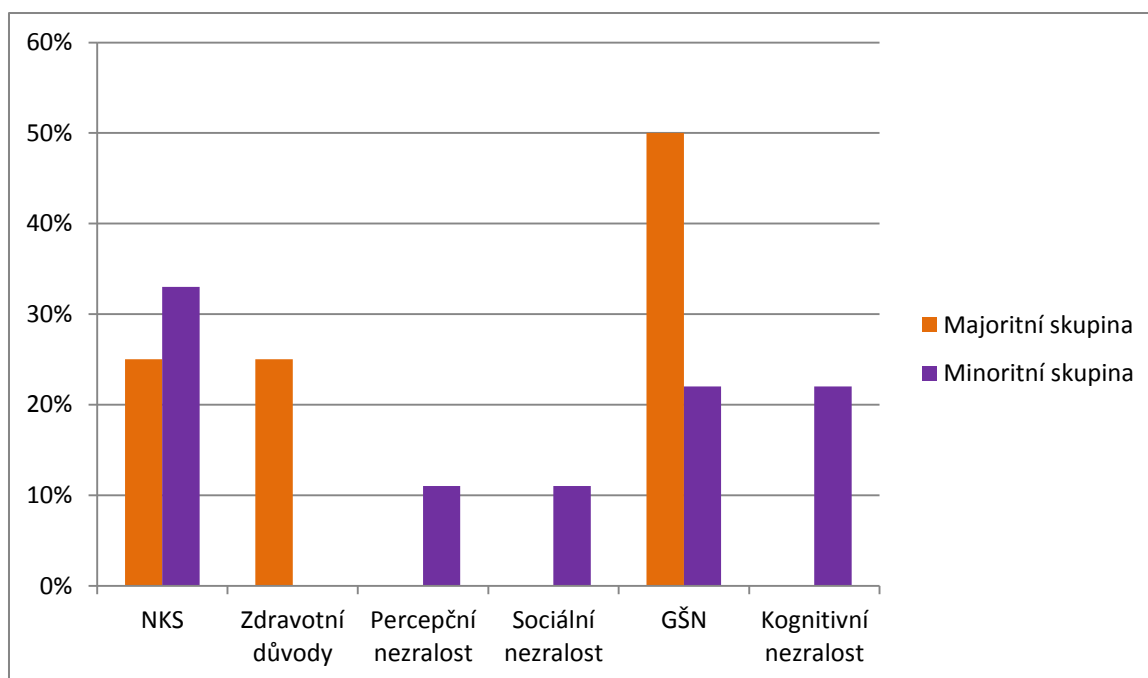
Důvody OŠD	Majoritní skupina	Minoritní skupina
NKS	1	3
Zdravotní důvody	1/1 ⁴	0
Percepční nezralost	0	1
Sociální nezralost	0	1
Pracovní nezralost	0	0
Kognitivní nezralost	0	2
GŠN	2/1 ⁵	2/2 ⁶
Emocionální nezralost	0	0
<i>Celkem důvody OŠD</i>	4	9
<i>Celkem počet dětí</i>	3	5

Zdroj: Archiv ZŠ a MŠ Benešov nad Ploučnicí

⁴ jediným důvodem OŠD - zdravotní důvody

⁵ jediným důvodem OŠD - globální školní nezralost

⁶ jediným důvodem OŠD - globální školní nezralost

Graf 2: Přehled důvodů OŠD v majoritní a minoritní skupině ve školním roce 2011/2012

Z grafu číslo 2 vyplývá, že ve školním roce 2011/2012 byla narušená komunikační schopnost v majoritní skupině důvodem k OŠD v 25 %, kdežto v minoritní skupině v 33 %. Druhým důvodem je pak globální školní nezralost, jež byla diagnostikována v majoritní skupině u 50 %, u minoritní skupiny pak v 22 %. Percepční a sociální nezralost byla diagnostikována v 11 % důvodů OŠD, stejně tak kognitivní nezralost, jež se v minoritní skupině vyskytovala ve 22 % důvodů OŠD. Zdravotní důvody se vyskytly pouze v majoritní skupině a to v 25 % důvodů OŠD.

Z tabulky č. 6 lze dovodit, že ve sledovaném období byl u dvou dětí diagnostikován jediný důvod k OŠD, nejednalo se však o narušenou komunikační schopnost, avšak o zdravotní důvody a globální školní nezralost. V minoritní skupině byla u dvou dětí primárním důvodem k OŠD globální školní nezralost. U ostatních dětí byly důvodem k OŠD kombinované příčiny.

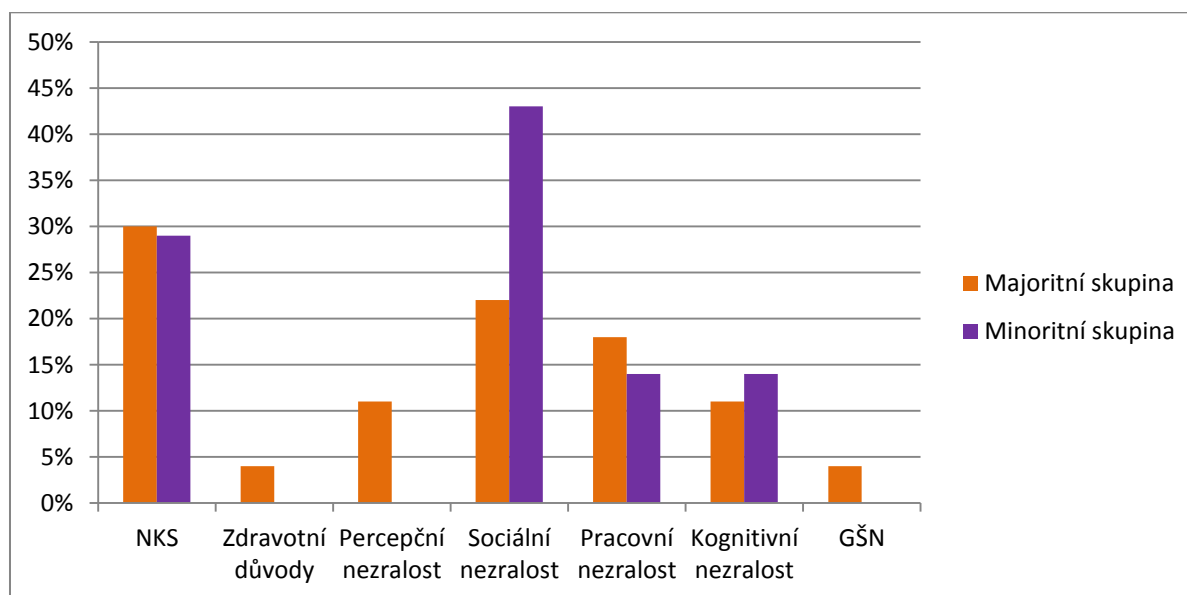
Pro školní rok 2010/2011 se k řádnému zápisu dostavilo 49 dětí, v náhradním termínu 6 dětí. U 23 dětí bylo provedeno šetření školní zralosti na základě žádosti zákonných zástupců o odklad povinné školní docházky o jeden rok. Přijato k povinné školní docházce bylo 41 žáků vč. odkladů ŠD z loňského roku, u 21 dětí (tabulka 7) bylo rozhodnuto o odkladu povinné školní docházky o jeden rok. Do prvních tříd nastoupilo i s dětmi, které

měly odklad školní docházky z minulého školního roku celkem 41 žáků do dvou prvních tříd a 21 dětí do dvou přípravných tříd.

Tabulka 7: Počet dětí a důvody OŠD pro školní rok 2010/2011

Důvody OŠD	Majoritní skupina	Minoritní skupina
NKS	8/5 ⁷	2
Zdravotní důvody	1/1 ⁸	0
Percepční nezralost	3/1 ⁹	0
Sociální nezralost	6/1 ¹⁰	3
Pracovní nezralost	5/1 ¹¹	1
Kognitivní nezralost	3/1 ¹²	1
GŠN	1/1 ¹³	0
Emocionální nezralost	0	0
Celkem důvody OŠD	27	7
Celkem počet dětí	18	3

Zdroj: Archiv ZŠ a MŠ Benešov nad Ploučnicí

Graf 3: Přehled důvodů OŠD v majoritní a minoritní skupině ve školním roce 2010/2011

⁷ jediným důvodem OŠD - narušená komunikační schopnost

⁸ jediným důvodem OŠD - zdravotní důvody

⁹ jediným důvodem OŠD - percepční nezralost

¹⁰ jediným důvodem OŠD - sociální nezralost

¹¹ jediným důvodem OŠD - pracovní nezralost

¹² jediným důvodem OŠD - kognitivní nezralost

¹³ jediným důvodem OŠD - globální školní nezralost

Z grafu č. 3 vyplývá, že ve sledovaném školním roce byla narušená komunikační schopnost diagnostikována ve 30 % důvodů OŠD v majoritní skupině, což je nečastější důvod OŠD pro tuto skupinu. V minoritní skupině je NKS důvodem OŠD v 29 %, jedná se o druhý nejčastější důvod pro tuto skupinu. Nejčastějším důvodem OŠD v minoritní skupině je sociální nezralost, a to v 43 %, zatímco v majoritní skupině je sociální nezralost druhým nejčastějším důvodem, vyskytuje se v 22 %. Pracovní a kognitivní nezralost je třetím nejčastějším důvodem OŠD v minoritní skupině, vyskytuje se v 14 %. V majoritní skupině byla třetím nejčastějším důvodem OŠD pracovní nezralost, vyskytuje se v 18 % důvodů. Percepční a kognitivní nezralost se vyskytovala v majoritní skupině v 11 % důvodů, ve 4 % důvodů se vyskytovaly zdravotní důvody a GŠN.

Z tabulky č. 7 lze dovést, že v majoritní skupině byla u 11 dětí, z celkového počtu 18, diagnostikována jediná porucha, která byla důvodem k OŠD. V pěti případech se jednalo o narušenou komunikační schopnost, v ostatních šesti byly kromě emocionální nezralosti rovnoměrně zastoupeny všechny sledované důvody. Příčinou všech ostatních OŠD ve sledovaném školním roce byly kombinované příčiny.

Pro školní rok 2009/2010 se k zápisu dostavilo 42 dětí. Přijato k povinné školní docházce bylo 30 žáků, u 12 dětí (viz tabulka 8) bylo rozhodnuto o odkladu povinné školní docházky o jeden rok. Do prvních tříd nastoupilo i s dětmi, které měly odklad školní docházky z minulého školního roku celkem 50 žáků do dvou prvních tříd.

Tabulka 8: Počet dětí a důvody OŠD pro školní rok 2009/2010

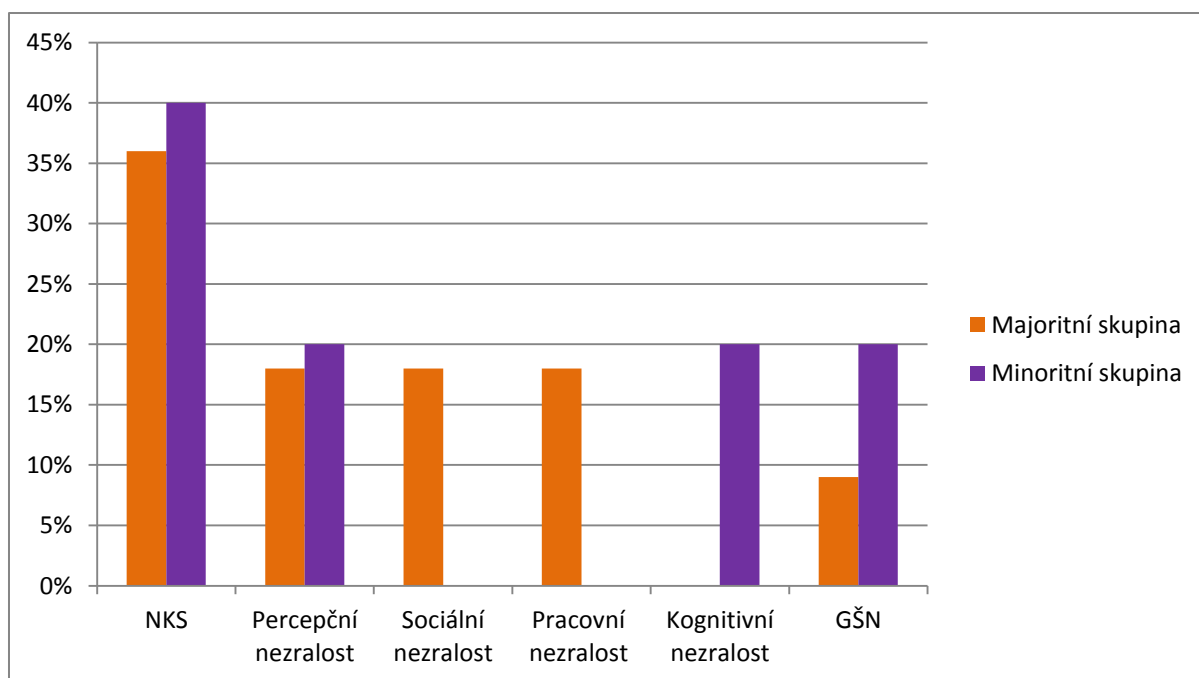
Důvody OŠD	Majoritní skupina	Minoritní skupina
NKS	8/3 ¹⁴	2
Zdravotní důvody	0	0
Percepční nezralost	4	1
Sociální nezralost	4	0
Pracovní nezralost	4	0
Kognitivní nezralost	0	1
GŠN	2/1 ¹⁵	1/1 ¹⁶
Emocionální nezralost	0	0
<i>Celkem důvody OŠD</i>	22	5
<i>Celkem počet dětí</i>	9	3

Zdroj: Archiv ZŠ a MŠ Benešov nad Ploučnicí

¹⁴ jediný důvodem OŠD - narušená komunikační schopnost

¹⁵ jediným důvodem OŠD - globální školní nezralost

¹⁶ jediným důvodem OŠD - globální školní nezralost

Graf 4: Přehled důvodů OŠD v majoritní a minoritní skupině ve školním roce 2009/2010

V tomto období dominuje u obou skupin narušená komunikační schopnost, jež byla důvodem k OŠD u majoritní skupiny v 36 % (viz graf 4), u minoritní skupiny v 40 %. Druhým důvodem byla u majoritní skupiny percepční, sociální a pracovní nezralost (v 18 %). U minoritní skupiny pak figurují percepční a kognitivní nezralost a globální školní nezralost ve 20 %. V majoritní skupině byla GŠN důvodem OŠD v 9 %.

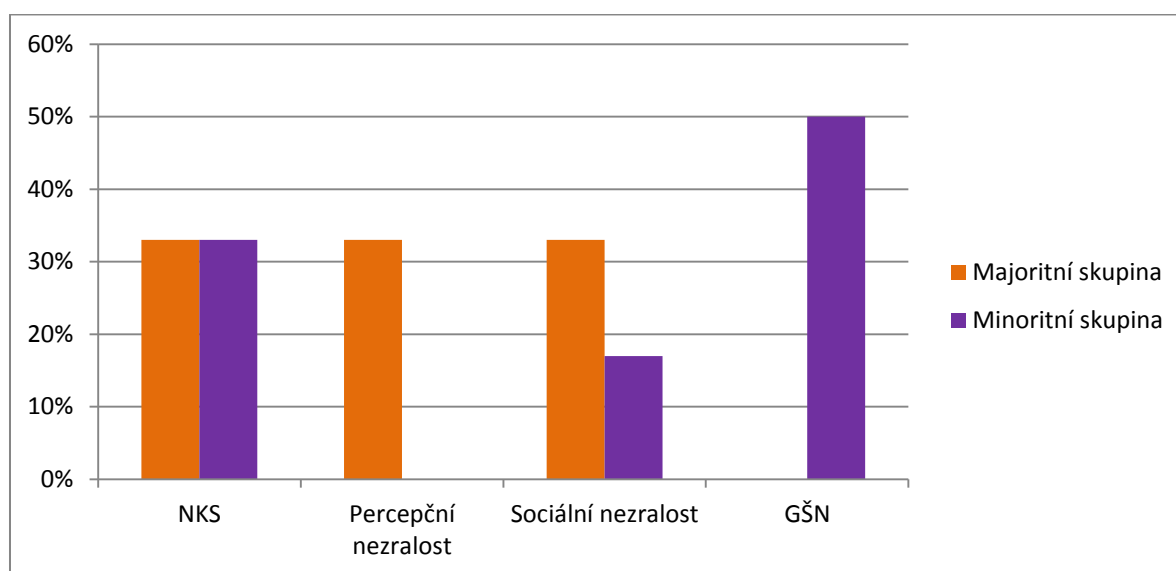
Z tabulky 8 lze dovodit, že v majoritní skupině vedla ve čtyřech případech k OŠD diagnóza jediné poruchy, u tří dětí se jednalo o narušenou komunikační schopnost, u jednoho dítěte o globální školní nezralost. V minoritní skupině byl jediný důvod k OŠD diagnostikován u jednoho dítěte, jednalo se o globální školní nezralost. Ostatní důvody OŠD byly kombinované.

Pro školní rok 2008/2009 se k zápisu dostavilo 44 dětí. Přijato k povinné školní docházce bylo 38 žáků, u 6 dětí (tabulka 9) bylo rozhodnuto o odkladu povinné školní docházky o jeden rok. Do prvních tříd nastoupilo i s dětmi, které měly odklad školní docházky z minulého školního roku, celkem 54 žáků.

Tabulka 9: Počet dětí a důvody OŠD pro školní rok 2008/2009

Důvody OŠD	Majoritní skupina	Minoritní skupina
NKS	1/1 ¹⁷	2/1 ¹⁸
Zdravotní důvody	0	0
Percepční nezralost	1	0
Sociální nezralost	1	1
Pracovní nezralost	0	0
Kognitivní nezralost	0	0
GŠN	0	3/1 ¹⁹
Emocionální nezralost	0	0
Celkem důvody OŠD	3	6
Celkem počet dětí	2	4

Zdroj: Archiv ZŠ a MŠ Benešov nad Ploučnicí

Graf 5: Přehled důvodů OŠD v majoritní a minoritní skupině ve školním roce 2008/2009

Ve školním roce 2008/2009 bylo nejméně OŠD ve sledovaných deseti letech. V tomto období je také výjimečně vyšší podíl OŠD z minoritní skupiny. Z grafu č. 5 vyplývá, že v majoritní skupině jsou na stejné úrovni tři důvody OŠD. Narušená komunikační schopnost, percepční a sociální nezralost, vše v 33,3 %. U minoritní skupiny se vyskytují tři důvody OŠD. Jedná se o globální školní nezralost v 50 %, narušenou komunikační schopnost v 33 % a sociální nezralost v 17 %.

¹⁷ jediným důvodem OŠD - narušená komunikační schopnost

¹⁸ jediným důvodem OŠD - narušená komunikační schopnost

¹⁹ jediným důvodem OŠD - globální školní nezralost

Z tabulky č. 9 lze dovést, že narušená komunikační schopnost byla jediným důvodem k OŠD u jednoho dítěte z majoritní skupiny. U dvou dětí z minoritní skupiny vedla k OŠD také diagnóza jednoho důvodu OŠD, jednalo se o narušenou komunikační schopnost v jednom a globální školní nezralost ve druhém případě. Ostatní příčiny OŠD byly kombinované.

Pro školní rok 2007/2008 se k zápisu dostavilo 52 dětí. Z nich bylo přijato k povinné školní docházce 36, u 16 dětí (viz tabulka 10), bylo rozhodnuto o odkladu povinné školní docházky. Do prvních tříd nastoupilo i s dětmi, které měly odklad školní docházky z minulého školního roku, celkem 47 žáků.

Tabulka 10: Počet dětí a důvody OŠD pro školní rok 2007/2008

Důvody OŠD	Majoritní skupina	Minoritní skupina
NKS	5/4 ²⁰	1/1 ²¹
Zdravotní důvody	0	0
Percepční nezralost	0	0
Sociální nezralost	1	0
Pracovní nezralost	2/1 ²²	1
Kognitivní nezralost	0	1
GŠN	4/4 ²³	3/3 ²⁴
Emocionální nezralost	1/1 ²⁵	0
<i>Celkem důvody OŠD</i>	<i>13</i>	<i>6</i>
<i>Celkem počet dětí</i>	<i>11</i>	<i>5</i>

Zdroj: archiv ZŠ a MŠ Benešov nad Ploučnicí

²⁰ jediným důvodem OŠD - narušená komunikační schopnost

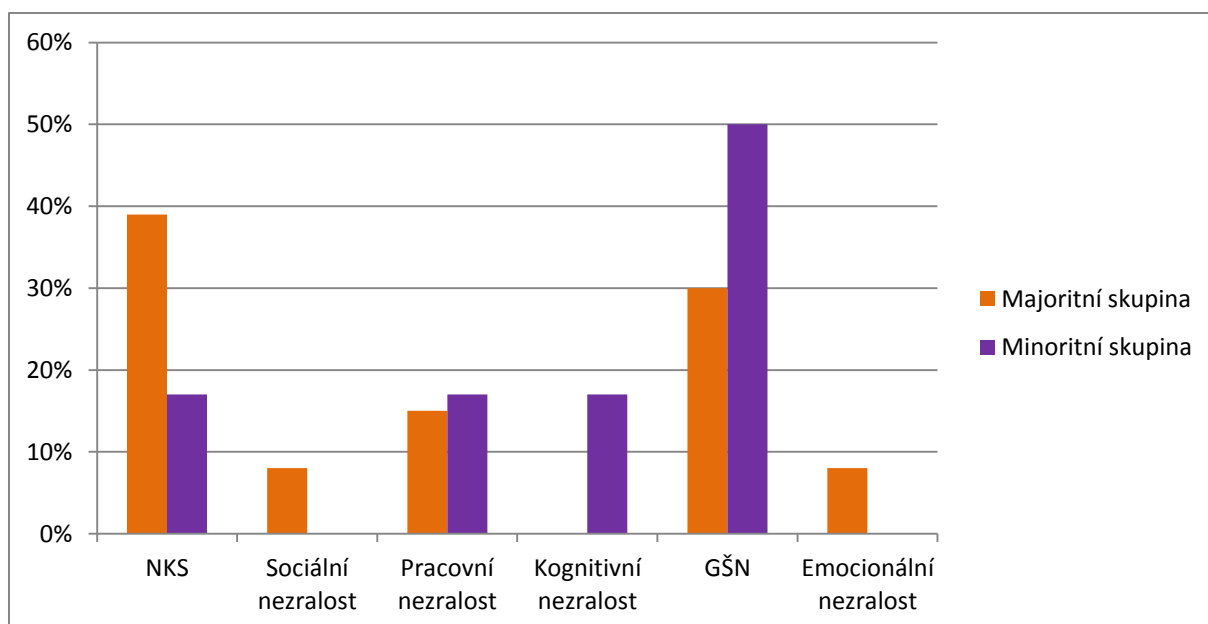
²¹ jediným důvodem OŠD - narušená komunikační schopnost

²² jediným důvodem OŠD - pracovní nezralost

²³ jediným důvodem OŠD - globální školní nezralost

²⁴ jediným důvodem OŠD - globální školní nezralost

²⁵ jediným důvodem OŠD - emocionální nezralost

Graf 6: Přehled důvodů OŠD v majoritní a minoritní skupině ve školním roce 2007/2008

V předmětném období se podílela narušená komunikační schopnost na OŠD u majoritní skupiny v 39 %, u minority pouze v 17 %, stejně jako pracovní a kognitivní nezralost. Globální školní nezralost, jež v majoritní skupině dosahuje 30 %, je v minoritní skupině 50 % (graf č. 6), je tedy nejčastějším důvodem OŠD v této skupině. Třetím nejčastějším důvodem OŠD v majoritní skupině je pracovní nezralost, vyskytující se v 15 %, čtvrtým důvodem je sociální a emocionální nezralost, vyskytující se v 8 %.

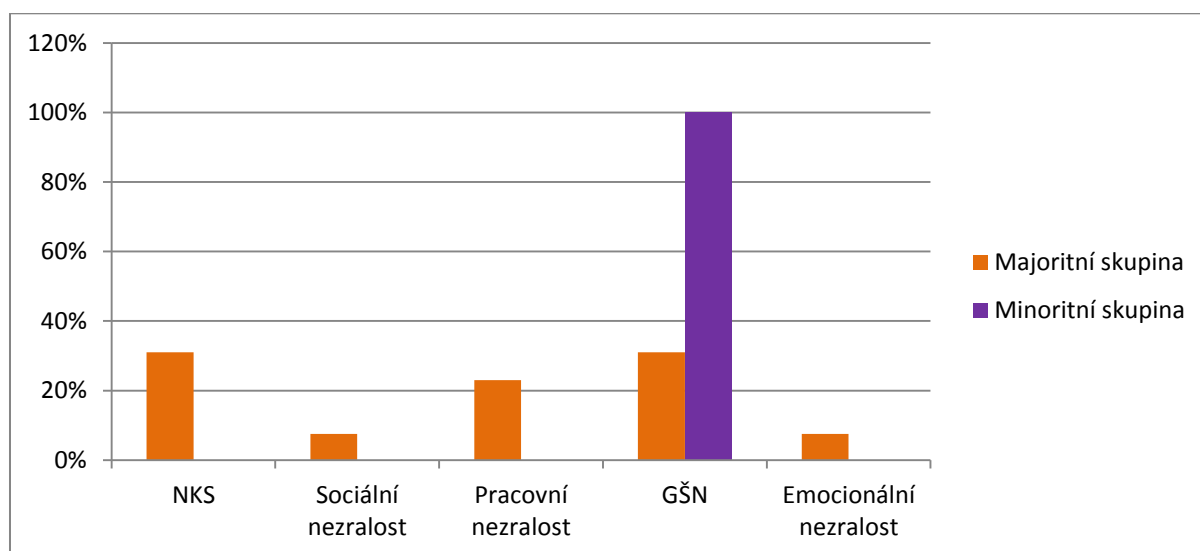
Z tabulky č. 10 vyplývá, že ve čtyřech případech byla narušená komunikační schopnost jediným důvodem OŠD v majoritní skupině, stejně tak byla ve čtyřech případech primárním důvodem k OŠD globální školní nezralost, po jednom případě pak pracovní a emoční nezralost. Pouze u jednoho dítěte z této skupiny bylo rozhodnuto o OŠD z kombinovaných důvodů. V minoritní skupině byla u čtyř dětí diagnostikována jediná příčina, vedoucí k OŠD. Ve třech případech se jednalo o globální školní nezralost, v jednom případě o narušenou komunikační schopnost. Také v této skupině mělo jedno dítě kombinované příčiny, vedoucí k OŠD.

Pro školní rok 2006/2007 se k zápisu dostavilo 56 dětí. Z nich bylo přijato k povinné školní docházce 42, v případě 14 dětí (tabulka č. 11) bylo rozhodnuto o odkladu povinné školní docházky.

Tabulka 11: Počet dětí a důvody OŠD pro školní rok 2006/2007

Důvody OŠD	Majoritní skupina	Minoritní skupina
NKS	4/3 ²⁶	0
Zdravotní důvody	0	0
Percepční nezralost	0	0
Sociální nezralost	1	0
Pracovní nezralost	3/2 ²⁷	0
Kognitivní nezralost	0	0
GŠN	4/3 ²⁸	2/2 ²⁹
Emocionální nezralost	1/1 ³⁰	0
Celkem důvody OŠD	13	2
Celkem počet dětí	12	2

Zdroj: Archiv ZŠ a MŠ Benešov nad Ploučnicí

Graf 7: Přehled důvodů OŠD v majoritní a minoritní skupině ve školním roce 2006/2007

V tomto období je jediným důvodem OŠD u minoritní skupiny globální školní nezralost 100%, viz graf 7. V majoritní skupině jsou rovnoměrně zastoupeny narušená

²⁶ jediným důvodem OŠD - narušená komunikační schopnost

²⁷ jediným důvodem OŠD - pracovní nezralost

²⁸ jediným důvodem OŠD - globální školní nezralost

²⁹ jediným důvodem OŠD - globální školní nezralost

³⁰ jediným důvodem OŠD – emocionální nezralost

komunikační schopnost a globální školní nezralost 31 %, třetí nejčastější příčinou OŠD je pracovní nezralost 23 %. Emocionální a sociální nezralost se v majoritní skupině vyskytují v 8 %.

Z tabulky č. 11 vyplývá, že v majoritní skupině mají pouze dvě děti kombinovanou příčinu, vedoucí k OŠD. U devíti dětí se jedná ve třech případech o narušenou komunikační schopnost, ve třech případech o globální školní nezralost, dvakrát je zastoupena pracovní nezralost a jednou emoční nezralost. U minoritní skupiny, čítající dvě děti, dominuje globální školní nezralost.

Ve školním roce 2005/2006 se k zápisu dostavilo 68 dětí, do prvního ročníku bylo přijato 50 dětí, do přípravné třídy bylo přijato 13 dětí. Bylo rozhodnuto o 18 odkladech povinné školní docházky o jeden rok (tabulka č. 12).

Tabulka 12: Počet dětí a důvody OŠD pro školní rok 2005/2006

Důvody OŠD	Majoritní skupina	Minoritní skupina
NKS	9	2/2 ³¹
Zdravotní důvody	0	0
Percepční nezralost	2	0
Sociální nezralost	4	0
Pracovní nezralost	5	0
Kognitivní nezralost	0	1/1 ³²
GŠN	8/4 ³³	1/1 ³⁴
Emocionální nezralost	0	0
<i>Celkem důvody OŠD</i>	28	4
<i>Celkem počet dětí</i>	14	4

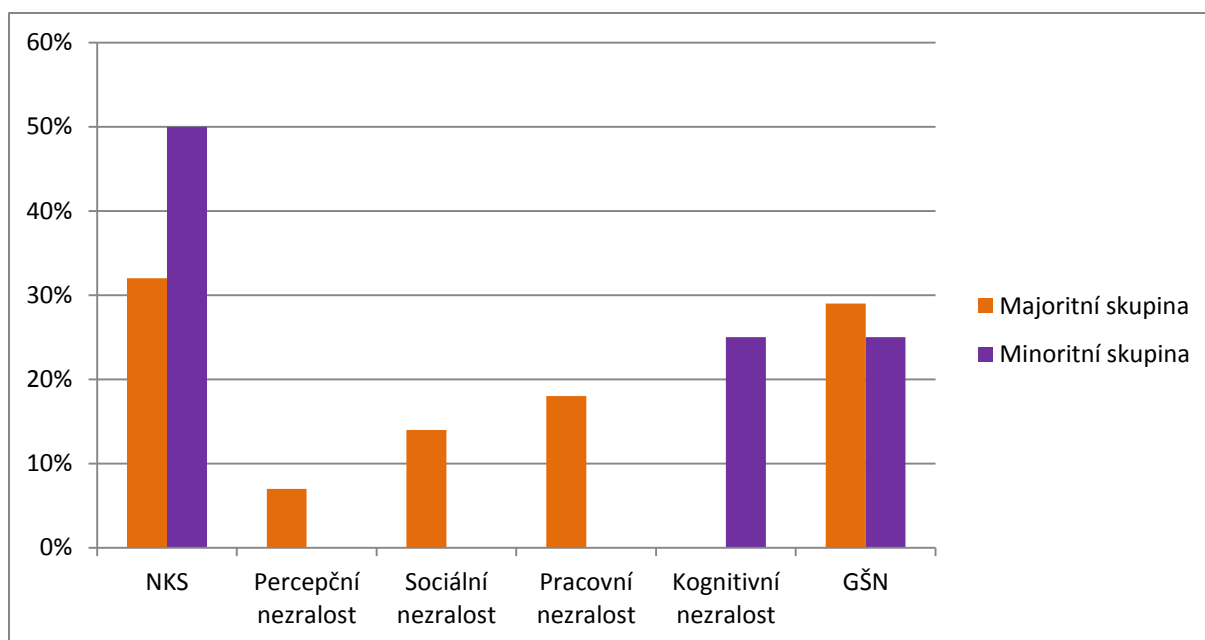
Zdroj: Archiv ZŠ a MŠ Benešov nad Ploučnicí

³¹ jediným důvodem OŠD - narušená komunikační schopnost

³² jediným důvodem OŠD - kognitivní nezralost

³³ jediným důvodem OŠD - globální školní nezralost

³⁴ jediným důvodem OŠD - globální školní nezralost

Graf 8: Přehled důvodů OŠD v majoritní a minoritní skupině ve školním roce 2005/2006

Ve sledovaném období byla podle grafu č. 8 nejčastěji diagnostikována u obou skupin narušená komunikační schopnost. V majoritní skupině se jedná o 32 %, v minoritní skupině pak o 50 %. Druhou nejčastější příčinou OŠD je globální školní nezralost. V majoritní skupině se jedná o 29 %, v minoritě pak 25 %, stejně jako kognitivní nezralost. Dalšími důvody OŠD v majoritní skupině byly pracovní nezralost (18 %), sociální nezralost (14 %), percepční nezralost (7 %).

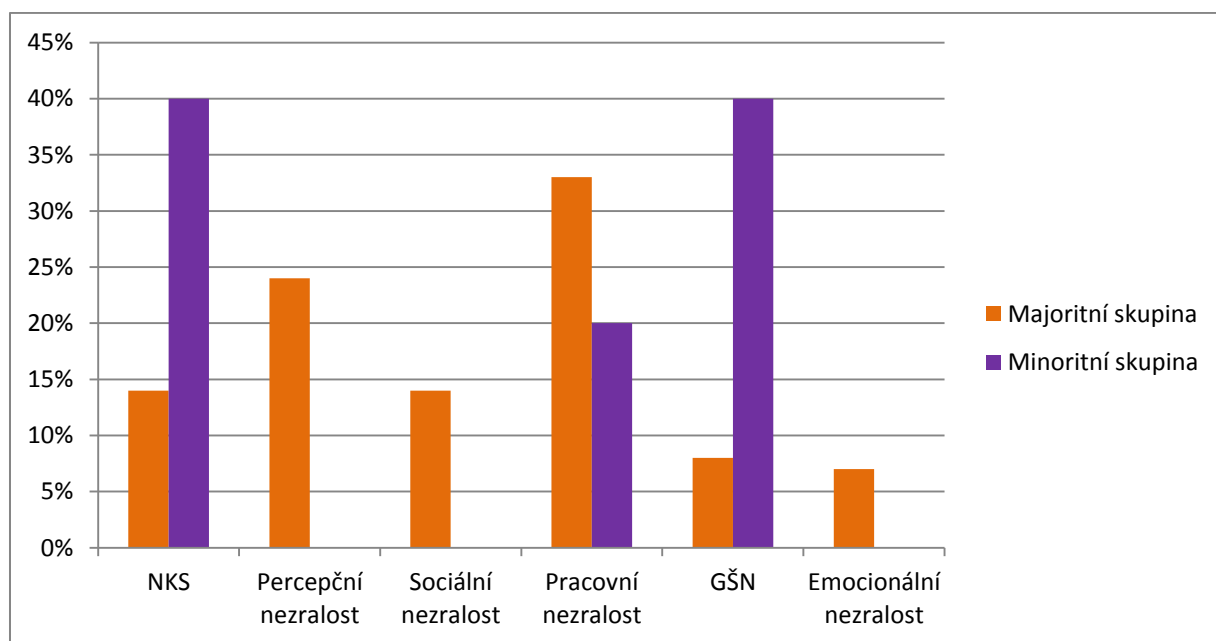
Z tabulky č. 12 vyplývá, že u čtyř ze čtrnácti dětí v majoritní skupině byl diagnostikován jeden důvod k OŠD, ve všech případech se jedná o globální školní nezralost. Ostatní OŠD u majoritní skupiny byly z kombinovaných příčin. V minoritní skupině se nevyskytují kombinované příčiny OŠD. U dvou dětí byla diagnostikována narušená komunikační schopnost, u jednoho dítěte globální školní nezralost a u jednoho dítěte kognitivní nezralost.

Ve školním roce 2004/2005 se k zápisu dostavilo 57 dětí. Z nich bylo přijato k povinné školní docházce 42, v případě 15 dětí rozhodl ředitel školy o odkladu povinné školní docházky, viz tabulka 13.

Tabulka13: Počet dětí a důvody OŠD pro školní rok 2004/2005

Důvody OŠD	Majoritní společnost	Minoritní společnost
NKS	4/1 ³⁵	2
Zdravotní důvody	0	0
Percepční nezralost	6	0
Sociální nezralost	4	0
Pracovní nezralost	8	1
Kognitivní nezralost	0	0
GŠN	2/2 ³⁶	2/1 ³⁷
Emocionální nezralost	1	0
Celkem důvody OŠD	25	5
Celkem počet dětí	12	3

Zdroj: Archiv ZŠ a MŠ Benešov nad Ploučnicí

Graf 9: Přehled důvodů OŠD v majoritní a minoritní skupině ve školním roce 2004/2005

Z grafu č. 9 vyplývá, že v tomto školním roce dominuje v majoritní skupině pracovní nezralost, jež byla v 33 % důvodem k OŠD. Na druhém místě je v této skupině percepční

³⁵ jediným důvodem OŠD - narušená komunikační schopnost

³⁶ jediným důvodem OŠD - globální školní nezralost

³⁷ jediným důvodem OŠD - globální školní nezralost

nezralost, zastoupená 50 % důvody OŠD. Až třetí příčku zaujímá narušená komunikační schopnost, která se vyskytuje stejně jako sociální nezralost v 14 %. Dalšími důvody OŠD v majoritní skupině byla GŠN (8 %) a emocionální nezralost (7 %). V minoritní skupině jsou v popředí dvě příčiny OŠD. Jedná se o narušenou komunikační schopnost a globální školní nezralost, zjištěnou v 40 % důvodů OŠD. Třetím důvodem ŠD je pracovní nezralost (20 %).

Z tabulky č. 13 lze zjistit, že pouze u tří dětí z dvanácti v majoritní skupině byla diagnostikována jediná příčina OŠD. Ve dvou případech se jednalo o globální školní nezralost, v jednom případě o narušenou komunikační schopnost. K ostatním OŠD vedly kombinované příčiny. V minoritní skupině vedly k OŠD kombinované příčiny u dvou dětí, globální školní nezralost jako jediný důvod vedla k OŠD u jednoho dítěte.

Ve školním roce 2003/2004 bylo k povinnému základnímu vzdělávání přijato 49 dětí, u 13 dětí, viz tabulka 14, bylo rozhodnuto o odkladu povinné školní docházky.

Tabulka 14: Počet dětí a důvody OŠD pro školní rok 2003/2004

Důvody OŠD	Majoritní skupina	Minoritní skupina
NKS	1/1 ³⁸	2
Zdravotní důvody	0	0
Percepční nezralost	3	1
Sociální nezralost	1	3/1 ³⁹
Pracovní nezralost	6/3 ⁴⁰	2/1 ⁴¹
Kognitivní nezralost	0	2/1 ⁴²
GŠN	0	0
Emocionální nezralost	2	0
<i>Celkem důvody OŠD</i>	<i>13</i>	<i>10</i>
<i>Celkem počet dětí</i>	<i>7</i>	<i>6</i>

Zdroj: Archiv ZŠ a MŠ Benešov nad Ploučnicí

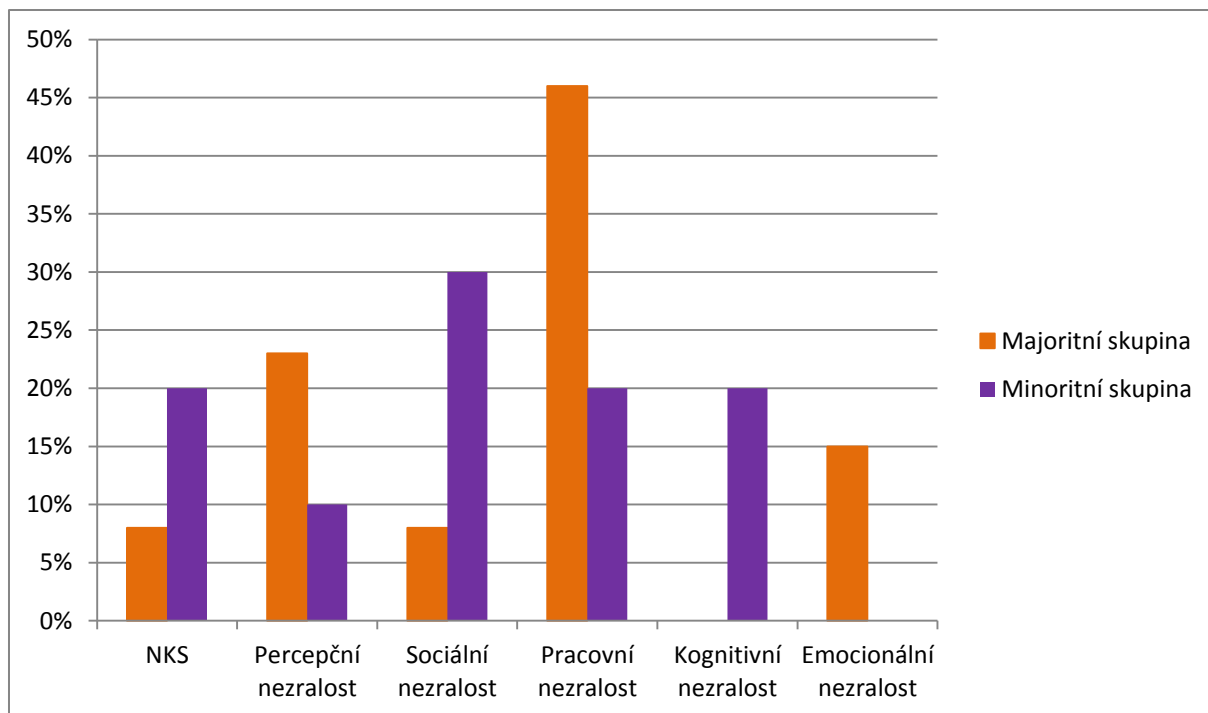
³⁸ jediným důvodem OŠD - narušená komunikační schopnost

³⁹ jediným důvodem OŠD – sociální nezralost

⁴⁰ jediným důvodem OŠD – pracovní nezralost

⁴¹ jediným důvodem OŠD – pracovní nezralost

⁴² jediným důvodem OŠD – kognitivní nezralost

Graf 10: Přehled důvodů OŠD v majoritní a minoritní skupině ve školním roce 2003/2004

Ve sledovaném školním roce byla podle grafického znázornění (graf č. 10) hlavní příčinou OŠD v majoritní skupině pracovní nezralost, a to v 46 % důvodů OŠD, druhé místo zaujímá percepční nezralost ve 23 %, třetí místo emocionální nezralost v 15 %, až čtvrtá je narušená komunikační schopnost, zastoupená společně se sociální nezralostí 8 %. V minoritní skupině je hlavní příčinou OŠD sociální nezralost, zastoupená 30 %. Pracovní a kognitivní nezralost a narušená komunikační schopnost jsou zastoupeny procentuálně shodně a to 20%. Percepční představuje 10 % důvodů OŠD v minoritní skupině.

Z tabulky č. 14 vyplývá, že v majoritní skupině byl u čtyř dětí diagnostikován jediný důvod k OŠD, u tří dětí se jednalo o pracovní nezralost, u jednoho dítěte o narušenou komunikační schopnost. V minoritní skupině bylo o OŠD rozhodnuto ve třech případech z kombinovaných příčin, u dalších tří dětí se jednalo o sociální, pracovní a kognitivní nezralost jako jediný důvod OŠD.

6 Analýza výsledků a ověření předpokladů

Předpoklad č. 1

Četnost odkladů povinné školní docházky u dětí z majoritní společnosti je nižší než u dětí z etnik.

Průzkum četnosti OŠD byl proveden sběrem dat (viz příloha E), uložených v elektronickém archivu školy (viz tabulka 15). Díky místní znalosti obyvatel bylo možno určit příslušnost dětí k romskému etniku. Romové se obecně hlásí k české národnosti, což je doložitelné například statistickými výkazy ze sčítání lidu v roce 2011.

Tabulka15: Srovnání dětí přijatých k PŠD a dětí s OŠD ve sledovaném období

Porovnání počtu dětí na začátku PŠD z majoritní a minoritní skupiny v jednotlivých letech					
Školní rok	Celkem u zápisu	Majorita - přijato k PŠD	Minorita – různá etnika - přijato k PŠD	OŠD Majorita	OŠD Minorita
2012/2013	68	53	2	9	4
2011/2012	60	46	6	3	5
2010/2011	55	28	6	18	3
2009/2010	42	25	5	9	3
2008/2009	44	31	7	2	4
2007/2008	52	31	5	11	5
2006/2007	56	40	2	12	2
2005/2006	68	45	5	14	4
2004/2005	57	38	4	12	3
2003/2004	62	42	7	7	6
celkem	564	379	49	97	39

Zdroj: Archiv ZŠ a MŠ Benešov nad Ploučnicí

Tabulka 16: OŠD v majoritní a minoritní skupině dětí ve sledovaném období

Procentuální vyjádření OŠD v majoritní a minoritní skupině						
	Počet dětí u zápisu		Počet dětí nastupujících PŠD		Počet dětí s OŠD	
Majoritní skupina	476	100%	379	80%	97	20%
Minoritní skupina	88	100%	49	56%	39	44%

Z celkového počtu 564 dětí, které se dostavily k zápisu k základnímu vzdělávání do ZŠ Benešov nad Ploučnicí v letech 2003 až 2013, byla v 84 % zastoupena majoritní skupina a v 16 % minoritní skupina. U majority byla povinná školní docházka odložena v 97 případech, což je 20 % z celkového počtu 476 dětí z majoritní skupiny, které se dostavily k zápisu. V případě minoritního etnika byla povinná školní docházka odložena ve 39 případech, což je 44 % z celkového počtu 88 dětí z minoritní skupiny, které se dostavily k zápisu.⁴³ Nutno podotknout, že romská národnost se v materiálech nevyskytuje. Stejně jako u statistických průzkumů MŠMT zde byla využita místní znalost romského etnika, jež se hlásí k české národnosti (viz tab. 16).

Předpoklad o rozdílu četnosti dětí s OŠD mezi majoritní a minoritní skupinou byl potvrzen. Rozdíl v počtu dětí s OŠD činí 24 % v neprospěch minoritní skupiny.

⁴³Procento OŠD se pohybuje v celorepublikovém průměru mezi 19 %–20,5 % (zdroj:<http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/zapisy-do-1-rocniku-zakladnich-skol>). Námi sledovaná škola se pohybuje nad celorepublikovým průměrem. Důvodem může být skutečnost, že ve spádovém území jsou vyloučené lokality, ne všechny obce zřizují mateřskou školu, jedná se o region s vysokou nezaměstnaností, tudíž ekonomické důvody bývají jedním z hledisek, proč děti nenavštěvují předškolní vzdělávání – doprava dítěte do spádové školy bývá mnohdy nad ekonomické možnosti rodiny.

Předpoklad č. 2

Příčinou odkladu povinné školní docházky u majoritní skupiny je nejčastěji narušená komunikační schopnost.

Tabulka 17: Důvody k OŠD ve sledovaném období

Počet důvodů OŠD	Majoritní skupina		Minoritní skupina	
	Absolutní vyjádření	Relativní vyjádření	Absolutní vyjádření	Relativní vyjádření
NKS	48	29 %	18	30 %
ZD	3	2 %	0	0 %
Percepční nezralost	22	13 %	3	5 %
Sociální nezralost	26	15 %	10	17 %
Pracovní nezralost	36	21 %	5	8%
Kognitivní nezralost	3	2 %	10	17 %
GŠN	25	15 %	14	23 %
Emocionální nezralost	5	3 %	0	0 %
Celkem	168	100 %	60	100 %

Tabulka 18: Kombinace důvodů OŠD ve sledovaném období u majoritní skupiny, ve vztahu k NKS, absolutní vyjádření

Kombinace důvodů OŠD ve vztahu k NKS	NKS+0	NKS+1	NKS+2	NKS+3
NKS	20	13	9	6
Zdravotní důvody	0	0	1	0
Percepční nezralost	0	1	4	6
Sociální nezralost	0	3	5	6
Pracovní nezralost	0	1	7	6
Kognitivní nezralost	0	0	0	0
GŠN	0	7	1	0
Emocionální nezralost	0	1	0	0

Tabulka 19: Kombinace důvodů OŠD ve sledovaném období u majoritní skupiny, ve vztahu k NKS, relativní vyjádření

Kombinace důvodů OŠD	NKS+0	NKS+1	NKS+2	NKS+3
Relativní vyjádření	42 %	27 %	19 %	12 %

Narušená komunikační schopnost je v 29 % důvodem odkladu školní docházky. Z porovnání počtu dětí s OŠD (97 dětí) a počtu diagnostikovaných důvodů OŠD (168 důvodů OŠD) vyplývá, že se v mnoha případech jedná o kombinované důvody OŠD (viz tabulka č. 17).

Po rozboru kombinací důvodů OŠD bylo zjištěno, že narušená komunikační schopnost je ve 42 % případech jediným důvodem OŠD. V kombinaci dvou důvodů se NKS vyskytuje v 27 %, nejčastěji pak s globální školní nezralostí. V kombinaci tří důvodů se narušená komunikační schopnost vyskytuje v 19 %, nejčastější kombinací je pracovní nezralost. V kombinaci čtyř důvodů se NKS vyskytuje ve 12 %, rovnoměrně s percepční, sociální a pracovní nezralostí (tabulka č. 18, 19).

Z celkového počtu 97 dětí s OŠD z majoritní skupiny, viz tabulka č. 16, je u 20 dětí jediným důvodem OŠD narušená komunikační schopnost, u 13 dětí se jedná o kombinaci NKS a jednoho důvodu (nejčastěji GŠN), u 9 dětí se jedná o kombinaci NKS a dvou dalších důvodů (nejčastěji s pracovní nezralostí) a u 6 dětí se jedná o NKS v kombinaci se třemi dalšími důvody (nejčastěji s percepční, sociální a pracovní nezralostí).

U majoritní skupiny byla nejčastějším důvodem OŠD narušená komunikační schopnost. Předpoklad č. 2 byl potvrzen.

Předpoklad č. 3

Příčinou odkladu povinné školní docházky u různých etnik je nejčastěji sociální nezralost.

Tabulka 20: Kombinace důvodů OŠD u minoritní skupiny ve sledovaném období 2013/2003 ve vztahu k sociální nezralosti, absolutní vyjádření

Kombinace důvodů OŠD	Sociální nezralost+0	Sociální nezralost+1	Sociální nezralost+2
Sociální nezralost	1	6	3
Zdravotní důvody	0	0	0
Percepční nezralost	0	0	1
NKS	0	4	2
Pracovní nezralost	0	1	1
Kognitivní nezralost	0	0	2
GŠN	0	1	0
Emocionální nezralost	0	0	0

Tabulka 21: Kombinace důvodů OŠD u minoritní skupiny ve sledovaném období 2013/2003 ve vztahu k sociální nezralosti, relativní vyjádření

Kombinace důvodů OŠD	Sociální nezralost+0	Sociální nezralost+1	Sociální nezralost+2
	10 %	60 %	30 %

Narušená komunikační schopnost je důvodem OŠD u minoritní skupiny ve 30 %, zatímco sociální nezralost se vyskytuje v 17 % důvodů OŠD u minoritní skupiny, viz tabulka 17. Z porovnání počtu dětí s OŠD (39 dětí) a počtu diagnostikovaných důvodů OŠD (58 důvodů OŠD) vyplývá, že se v mnoha případech jedná o kombinované důvody OŠD (tabulka č. 17). Po rozboru důvodů OŠD, zaměřeného na sociální nezralost, bylo zjištěno, že sociální nezralost je pouze v 10 % jediným důvodem OŠD. V kombinaci dvou důvodů se sociální nezralost vyskytuje v 60 %, nejčastěji s NKS. V kombinaci tří důvodů se sociální nezralost vyskytuje v 30 %, nejčastěji s NKS a kognitivní nezralostí (tabulka č. 21).

Z celkového počtu 39 dětí s OŠD z minoritní skupiny, viz tabulka č. 16, je u 1 dítěte jediným důvodem OŠD sociální nezralost, u 6 dětí se jedná o kombinaci sociální nezralosti a jednoho

dalšího důvodu, nejčastěji NKS a u 3 dětí se jedná o kombinaci sociální nezralosti a dvou dalších důvodů, nejčastěji NKS a kognitivní nezralost.

Jelikož nejčastějším důvodem OŠD v minoritní skupině byla narušená komunikační schopnost, předpoklad číslo 3 nebyl potvrzen.

Tabulka 22: Kombinace důvodů OŠD u minoritní skupiny ve sledovaném období 2013/2003 ve vztahu k NKS, absolutní vyjádření

Kombinace důvodů OŠD	NKS+0	NKS+1	NKS+2
NKS	4	12	2
ZD	0	0	0
Percepční nezralost	0	2	1
Sociální nezralost	0	4	2
Pracovní nezralost	0	1	0
Kognitivní nezralost	0	3	1
GŠN	0	2	0
Emocionální nezralost	0	0	0

Tabulka 23: Kombinace důvodů OŠD u minoritní skupiny ve sledovaném období 2013/2003 ve vztahu k narušené komunikační schopnosti, relativní vyjádření

Kombinace důvodů OŠD	NKS+0	NKS+1	NKS+2
	22 %	67 %	11 %

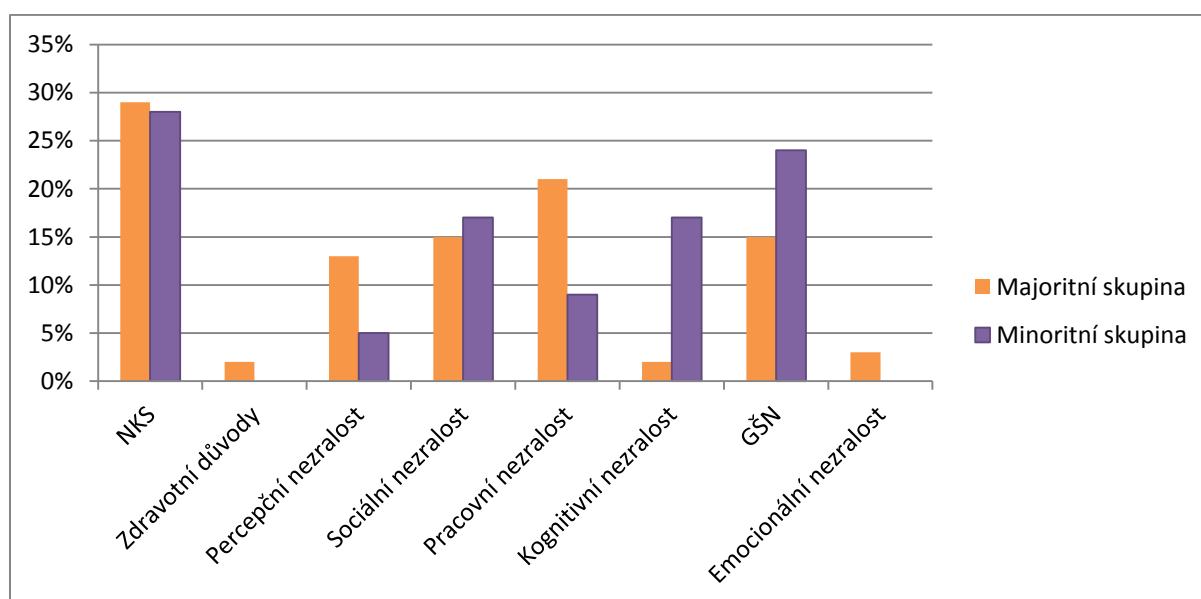
Z tabulky č. 17 vyplývá, že nejčastějším důvodem OŠD byla u obou skupin narušená komunikační schopnost. Z porovnání tabulky č. 19 a 23 vyplývá, že NKS byla ve 42 % jediným důvodem OŠD u majoritní skupiny a v 22 % u minoritní skupiny. Kombinace NKS a jednoho důvodu se vyskytovala u majoritní skupiny v 27 % důvodů OŠD a u minoritní skupiny v 67 % důvodů OŠD. Kombinace NKS a dvou dalších důvodů se u majoritní skupina vyskytovala v 19 %, u minoritní skupiny v 11 % důvodů OŠD. Kombinace NKS a dalších tří důvodů se vyskytla pouze u majoritní skupiny, a to ve 12 % důvodů OŠD.

6.1 Vyhodnocení empirické části práce

Bylo zjištěno, že OŠD se na sledovaném území týká 20 % dětí z majoritní skupiny a 71 % dětí z minoritní skupiny. Toto zjištění je alarmující. Minoritní skupina je ve zkoumané oblasti zastoupena především Romy. Romské děti obvykle nenavštěvují předškolní vzdělávání v mateřské škole, ochotně se však účastní předškolního vzdělávání v přípravných třídách. Zřejmě zde hrají roli ekonomické důvody.

Nejbližší skutečnosti zřejmě bude tvrzení, že děti z majoritní skupiny jsou svými rodiči motivovány ke vzdělávání již v předškolním věku. Vzdělání má stále pevné místo v hodnotovém žebříčku české majoritní populace. Na druhou stranu rodiče dětí z romského etnika jsou v podstatné míře závislí na sociálním systému, proces vzdělávání vnímají jako zbytečný. Na otázku čím chceš být, až vyrosteš, odpovídá mnoho školou povinných romských dětí „budu na dávkách“. Bez potřebné podpory a pomoci budou tyto děti díky málo podnětnému rodinnému prostředí, ztrátě pracovních návyků rodičů a jejich neúctě ke vzdělání, odsouzeny opakovat model chování svých rodičů.

Stanovené předpoklady měly průzkumem potvrdit či vyvrátit tvrzení, že nejčastějším důvodem OŠD u majoritní skupiny je narušená komunikační schopnost, zatímco u minoritní skupiny se jedná o sociální nezralost. Šetření prokázalo, že narušená komunikační schopnost je nejčastějším důvodem OŠD u obou skupin.

Graf č. 11: Souhrnný přehled důvodů OŠD v majoritní a minoritní skupině, relativní vyjádření

Sociální nezralost, předpokládaná jako nejčastější důvod OŠD u minoritní skupiny (viz graf 11), je až třetím nejčastějším důvodem OŠD u této skupiny. Rozdíl v sociální nezralosti jako důvodu OŠD je mezi oběma skupinami jen nepatrný. Patrný je však rozdíl v globální školní nezralosti, která je druhým nejčastějším důvodem OŠD u minoritní skupiny, zatímco v majoritní skupině se nachází na čtvrtém místě. Pracovní nezralost je druhým nejčastějším důvodem OŠD v majoritní skupině, zatímco v minoritní skupině se nachází až na pátém místě. Zajímavý je rozdíl v hodnotách percepční a kognitivní nezralosti. U percepční nezralosti jde o 8% rozdíl v neprospěch majoritní skupiny (v obou případech se tento důvod OŠD vyskytuje se na 5. místě). U kognitivní nezralosti je rozdíl 15 %, vyskytuje pouze u 2 % důvodů OŠD u majoritní skupiny (vyskytuje se na 7. místě), kdežto v minoritní skupině se vyskytuje v 17 % důvodů OŠD (3. nejčastější důvod OŠD). Z výše uvedeného lze dovodit, že dětem z majoritní skupiny činí větší problém proces vnímání, kdežto u minoritní skupiny je více problémový proces chápání a zpracování informací.

Průzkumem bylo zjištěno, že existují rozdíly v příčinách OŠD u dětí z minoritního etnika a majoritní společnosti, ovšem nikoli v oblasti narušené komunikační schopnosti. Tato příčina je u obou skupin na prvním místě. U majoritní skupiny se narušená komunikační schopnost vyskytuje ve 29 % důvodů OŠD, v minoritní skupině se objevuje ve 28 % důvodů OŠD. Můžeme konstatovat, že obě posuzované skupiny se nejvíce liší v oblasti pracovní nezralosti, kognitivní nezralosti, globální školní nezralosti a percepční nezralosti. Percepční a pracovní nezralost je v neprospěch majoritní skupiny, kdežto kognitivní a globální školní nezralost je v neprospěch minoritní skupiny. Domníváme se, že pravou příčinou vysokého podílu percepční a pracovní nezralosti na odkladu povinné školní docházky u majoritní skupiny jsou příliš úzkostliví rodiče, kteří se snaží dítě ochránit od možných nebezpečí, neposkytují dostatek příležitostí k činnosti, nevyžadují dokončení započatého úkolu apod. V případě kognitivní nezralosti je poměr obrácený, zatímco v minoritní skupině se jedná o třetí nejčastější důvod OŠD, u majoritní skupiny jde o nejméně zastoupený údaj. Nejblíže skutečnosti zřejmě bude tvrzení, že děti z majoritní skupiny jsou ve větší míře obklopeny audiovizuální technikou, která jim zprostředkovává styk se světem. V dnešní době je naprosto běžné, že dítě předškolního věku tráví mnoho hodin před televizorem či u počítačových her, vlastní a umí užívat mobilní telefon. Jedná se zpravidla o děti dobře materiálně zajištěné, jejichž rodiče jsou buď plně zaměstnáni, mají omezený časový rámec pro své dítě, nebo se jedná o již zmíněné úzkostlivé rodiče (zpravidla matky). Děti z minoritní skupiny, v jejichž neprospěch byly zjištěny důvody OŠD, spočívající v kognitivní a globální školní nezralosti,

převážně Romové, mají zpravidla ztížené sociální podmínky, jsou však v neustálé interakci s ostatními členy rodiny, ovšem chybí jim schopnosti, které děti z majoritní skupiny získávají prostřednictvím moderních komunikačních technologií, dostatkem hraček a různým zájmovým vyžitím.

Závěr

Cílem práce bylo charakterizovat problematiku odkladu povinné školní docházky, zjistit a popsat rozdíly v příčinách odkladu povinné školní docházky v minoritním etniku a majoritní společnosti. K naplnění cíle práce byla použita analýza dat Základní školy v Benešově nad Ploučnicí v časovém rámci deseti po sobě jdoucích let, od roku 2003 do roku 2013. Metoda byla doplněna metodou rozhovoru. V průběhu analýzy shromážděných dat se vyskytl problém s určením romské minority, neboť Romové se hlásí většinou k české národnosti. Řešení se naskytl v podobě informací výchovné poradkyně, která disponovala dobrou znalostí místního obyvatelstva, díky mnohaleté praxi na Základní škole v Benešově nad Ploučnicí.

Při mapování důvodů OŠD za uplynulých deset let nebylo překvapením zjištění, že u obou skupin měla v příčinách OŠD nejvyšší zastoupení narušená komunikační schopnost. Pro popsání důvodu této skutečnosti postačí sledovat současný životní styl ve společnosti. Předčítání pohádek či komunikace s dětmi se v dnešní době stává spíše okrajovou záležitostí. Současná hektická doba, zaměřená především na výkon, odsouvá dítě před obrazovku televize či monitoru. Výsledný efekt je stejný, jako když se snažíme naučit cizímu jazyku bez mluvení. Textu sice rozumíme, ale nedomluvíme se.

Z uvedených zjištění týkajících se alarmujícího počtu dětí z minoritní skupiny (71 %), u nichž bylo rozhodnuto o odkladu školní docházky, vyplynula otázka, zda se tyto děti účastní předškolního vzdělávání v mateřské škole. Záležitost si vyžádá analýzu dokumentů mateřské školy. Zavedením bezplatného předškolního vzdělávání v posledním roce před zahájením školní docházky byla snaha o eliminaci OŠD. Děti v této etapě života mají navíc přednostní právo k přijetí k předškolnímu vzdělávání a obce povinnost zajistit tuto službu. Dokud však výše zmíněné opatření bude pro zákonné zástupce dítěte dobrovolné, bude se mít účinkem.

Význam této práce spočívá ve zmapování příčin OŠD pro spádovou oblast zkoumané školy. Výsledky práce budou využity pro zkvalitnění předškolního vzdělávání především v oblastech, které jsou hlavními příčinami odkladu školní docházky, a pro komunikaci se zákonnými zástupci dětí, které se neúčastní předškolního vzdělávání. Hlavní důraz pomoci a péče bude nutně klást na děti z minoritní skupiny, které v 71 % získávají OŠD.

Návrh opatření

Z důvodu neuspokojivých výsledků bude zpracován **informační materiál** pro zákonné zástupce dětí v posledním roce před zahájením školní docházky. Materiál přiměřenou formou osvětlí, jakými předpoklady pro další vzdělávání by mělo dítě při zápise do prvního ročníku základní školy disponovat. Tento materiál bude umístěn na webových stránkách mateřské školy (příloha A). Současně bude zpracován **informační leták**, viz příloha D, jehož účelem bude motivovat především zákonné zástupce dětí z minoritního etnika k účasti na předškolním vzdělávání. Součástí informační kampaně bude přehled zařízení pro předškolní vzdělávání dětí a školní vzdělávací program konkrétního zařízení (příloha B). Cílem kampaně je zapojit maximum dětí do předškolního vzdělávání. Materiál bude rozeslán prostřednictvím zřizovatele školy, který je schopen z evidence obyvatel vygenerovat cílovou skupinu.

Bude iniciováno cílené **zapojení rodinného centra a dalších neziskových organizací**, provozovaných na zkoumaném území. Prostřednictvím terénních pracovníků budou vytipovány problémové rodiny a zahájena práce s dětmi v jejich prostředí. Tato forma se již osvědčila u dětí ohrožených školním neúspěchem. Byla realizována pracovníci benešovského Rodinného centra pod hlavičkou Charitního sdružení Děčín v rámci Asistenční služby pro rodiče s dětmi. Práce terénních pracovníků bude realizována v rodinách, které odmítají předškolní vzdělávání v rámci mateřské školy či přípravné třídy. Další organizací, která realizuje přípravu dětí v posledním roce před zahájením školní docházky, je děčínské vzdělávací centrum Vilík, viz příloha C, které organizuje tříměsíční vzdělávací kurz Příprava předškoláka. V rámci mateřské školy bude zřízen informační servis pro zákonné zástupce dětí, jehož prostřednictvím budou poskytovány informace o předškolním vzdělávání dětí v závislosti na ontogenezi vývoje dítěte.

Prostřednictvím zřizovatele školy bude iniciováno podání návrhu k uzákonění povinného předškolního vzdělávání dětí v posledním roce před zahájením školní docházky a zrušení omezení pro přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání v přípravné třídě, podmiňující přijetí dítěte do přípravné třídy jeho sociálním znevýhodněním (§ 47 odst. 1 zákon č.561/2004 Sb., školský zákon). Obec jako zřizovatel školy je členem Svazu měst a obcí ČR. Tato organizace je oprávněna účastnit se legislativního procesu, jejím prostřednictvím tedy lze iniciovat zákonné změny v oblasti vzdělávání.

Seznam použitých zdrojů

BALVÍN, J., 2008. *Filozofie výchovy a metody výuky romského žáka*. 1. vyd. Praha: Radix. ISBN 978-80-86031-83-5.

BEDNÁŘOVÁ, J., ŠMARDOVÁ, V., 2010. *Školní zralost. Co by mělo umět dítě před vstupem do školy*. 1. vyd. Brno: Computer Press. ISBN 978-80-251-2569-4.

BENÍŠKOVÁ, T., 2007. *První třídou bez pláče*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-1906-1.

BITTNEROVÁ, D., 2008. *Ukrajinci v ČR* [online]. [vid. 25. 11. 2013]. Dostupné z: <http://www.asimilovani.estranky.cz/clanky/narodnosti-v-cr/ukrajinci.html>

BROUČEK, S., 2003. *Aktuální problémy adaptace vietnamského etnika v České republice*. Praha: Etnografický ústav AV ČR. [online]. [vid. 25. 11. 2013]. Dostupné z: http://www.cizinci.cz/files/clanky/107/vietnamska_etnika.pdf

BYTEŠNÍKOVÁ, I., 2012. *Komunikace dětí předškolního věku*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3008-0.

CIZINCI: Počet cizinců. 2013 [online]. [vid. 29. 09. 2013]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/ciz_pocet_cizincu

ČÁBALOVÁ, D., 2011. *Pedagogika*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-2993-0.

Ed. BITTNEROVÁ, D., MORAVCOVÁ, M., 2008. *Etnické komunity v kulturním kontextu*. 1. vyd. Praha: ERMAT, s. r. o. ISBN 978-80-87178-01-0.

FRANCLOVÁ, M., 2013. *Zahájení školní docházky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-4463-6.

FRIEDL, A., 2005. *Školské zákony*. 1. vyd. Praha: EUROUNION PRAHA, s. r. o. ISBN 80-7317-043-4.

GILLERNOVÁ, I., KEBZA, V., RYMEŠ, M. a kol., 2011. *Psychologické aspekty změn v české společnosti*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-2798-1.

IVANOVÁ, K., ŠPIRUDOVÁ, L., KUTNOHORSKÁ, J., 2005. *Multikulturní ošetrovatelství I*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 80-247-1212-1.

KLENKOVÁ, J., 2006. *Logopedie*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 80-247-1110-9.

KOLÁŘ, Z., 2012. *Výkladový slovník z pedagogiky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3710-2.

KUTNOHORSKÁ, J., 2013. *Multikulturní ošetrovatelství pro praxi*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-4413-1.

KUZNÍKOVÁ, V., 2011. *Sociální práce ve zdravotnictví*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3676-1.

LANGMEIER, J., 1983. *Vývojová psychologie pro dětské lékaře*. 2. dopl. vyd. Praha: Avicenum. ISBN 80-201-0098-7.

LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D., 2006. *Vývojová psychologie*. 2. roz. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 80-247-1284-9.

MAREŠ, J., 2013. *Pedagogická psychologie*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0174-8.

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, 2013. *Integrace*. [online]. [vid. 30. 09. 2013]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/integrace.aspx>

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ A MLÁDEŽE, 2013. *Desatero pro rodiče předškolního věku*. [online]. [vid. 25. 9. 2014]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/search.php?action=results&query=desatero+pro+rodi%C4%8De>

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ A MLÁDEŽE, 2013. *Zápisy do 1. ročníků základního vzdělávání*. [online] [vid. 9. 12. 2014] Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/zapisy-do-1-rocniku-zakladnich-skol>

NAVRÁTIL, P. a kol., 2003. *Romové v české společnosti*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-741-8.

PEŠOVÁ, I, ŠMALÍK, M., 2006. *Poradenská psychologie pro děti a mládež*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 80-247-1216-4.

PUNČOCHÁŘ, M., BERNÁTKOVÁ, T. *Začlenění a vzdělávání dětí cizinců. Metodická příručka pro pedagogy*. 2012. [online]. [vid. 25. 11. 2013]. Dostupné z: http://www.deticizincu.cz/userfiles/files/Lektori_Prirucka_OK.pdf

O. S. DĚTI A RODINA DĚČÍN, 2014. *Vzdělávací centrum Vilík*. [online]. [vid. 29. 9. 2014]. Dostupné z: <http://www.detiarodina.estranky.cz/clanky/vzdelavaci-centrum-vilik-rozsiruje-sve-sluzby/>

SVOBODA, M. (ed.), KREJČÍŘOVÁ, D., VÁGNEROVÁ, M., 2001. *Psychodiagnostika dětí a dospívajících*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-545-8.

ŠIŠKOVÁ, T. (ed.), 2001. *Menšiny a migranti v České republice*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-648-9.

ŠINDELÁŘOVÁ, J., ŠKODOVÁ, S., 2012. *Metodika práce s žáky – cizinci v základní škole*. Praha: MŠMT [online]. [vid. 25. 11. 2013]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/metodika-prace-s-zaky-cizinci-na-zakladnich-skolach>

ŠINDELÁŘOVÁ, J., 2011. *Metodická doporučení k začleňování žáků-cizinců do výuky v českých základních školách*. In: *Metodický portál RVP*. [online]. [vid. 25. 11. 2013]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/o/z/14329/METODICKA-DOPORUCENI-K-ZACLENOVANI-ZAKU-CIZINCUCU-DO-VYUKY-V-CESKYCH-ZAKLADNICH-SKOLACH.htm>

ŠIMŮNKOVÁ, M. 2013. *Předškolní vzdělávání je pro Romy důležité*. [online]. [vid. 30. 09. 2013] Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/cr-v-evropske-unii/interview/monika-simunkova-nedostatek-romskych-deti-v-ms-vede-k-jejich-pozdejsimu-znevyhodneni-csr-zmocnenkyne-romove-010932>

ZÁKLADNÍ A MATEŘSKÁ ŠKOLA BENEŠOV NAD PLOUČNICÍ, 2014. *ŠVP – Hrajeme si celý rok*. [online]. [vid. 25. 9. 2014]. Dostupné z: http://www.zsbnpl.cz/?p=clanky/slovo-o-materske-skole_1

Seznam tabulek

Tabulka 1: Obyvatelstvo dle národností v letech 1991 - 2001.....	10
Tabulka 2: Vývoj počtu cizinců v České republice.....	11
Tabulka 3: Přehled návaznosti etap pedagogicko-psychologické diagnostiky.....	19
Tabulka 4: Počet dětí na začátku povinné školní docházky z majoritní a minoritní skupiny v jednotlivých letech	28
Tabulka 5: Počet a důvody OŠD pro školní rok 2012/2013.....	30
Tabulka 6: Počet a důvody OŠD pro školní rok 2011/2012.....	31
Tabulka 7: Počet a důvody OŠD pro školní rok 2010/2011	33
Tabulka 8: Počet a důvody OŠD pro školní rok 2009/2010.....	34
Tabulka 9: Počet a důvody OŠD pro školní rok 2008/2009	36
Tabulka 10: Počet a důvody OŠD pro školní rok 2007/2008	37
Tabulka 11: Počet a důvody OŠD pro školní rok 2006/2007.....	39
Tabulka 12: Počet a důvody OŠD pro školní rok 2005/2006.....	40
Tabulka 13: Počet a důvody OŠD pro školní rok 2004/2005	42
Tabulka 14: Počet a důvody OŠD pro školní rok 2003/2004	43
Tabulka 15: Srovnání dětí přijatých k PŠD s OŠD ve sledovaném období.....	45
Tabulka 16: OŠD v majoritní a minoritní skupině ve sledovaném období.....	46
Tabulka 17: Důvody OŠD ve sledovaném období.....	47
Tabulka 18: Kombinace důvodů OŠD ve sledovaném období v majoritní skupině, ve vztahu k NKS, absolutní vyjádření.....	47
Tabulka 19: Kombinace důvodů OŠD ve sledovaném období v majoritní skupině, ve vztahu k NKS, relativní vyjádření.....	48
Tabulka 20: Kombinace důvodů OŠD ve sledovaném období v minoritní skupině, ve vztahu k sociální nezralosti, absolutní vyjádření.....	49
Tabulka 21: Kombinace důvodů OŠD ve sledovaném období v minoritní skupině, ve vztahu k sociální nezralosti, relativní vyjádření.....	49
Tabulka 22: Kombinace důvodů OŠD ve sledovaném období v minoritní skupině, ve vztahu k NKS, absolutní vyjádření.....	50
Tabulka 23: Kombinace důvodů OŠD ve sledovaném období v minoritní skupině, ve vztahu k NKS, relativní vyjádření.....	50

Seznam grafů

Graf 1: Přehled důvodů OŠD v majoritní a minoritní skupině ve školním roce 2012/2013....	30
Graf 2: Přehled důvodů OŠD v majoritní a minoritní skupině ve školním roce 2011/2012....	32
Graf 3: Přehled důvodů OŠD v majoritní a minoritní skupině ve školním roce 2010/2011....	33
Graf 4: Přehled důvodů OŠD v majoritní a minoritní skupině ve školním roce 2009/2010....	35
Graf 5: Přehled důvodů OŠD v majoritní a minoritní skupině ve školním roce 2008/2009....	36
Graf 6: Přehled důvodů OŠD v majoritní a minoritní skupině ve školním roce 2007/2008....	38
Graf 7: Přehled důvodů OŠD v majoritní a minoritní skupině ve školním roce 2006/2007....	39
Graf 8: Přehled důvodů OŠD v majoritní a minoritní skupině ve školním roce 2005/2006....	41
Graf 9: Přehled důvodů OŠD v majoritní a minoritní skupině ve školním roce 2005/2006....	42
Graf 10: Přehled důvodů OŠD v majoritní a minoritní skupině ve školním roce 2004/2005..	44
Graf 11: Souhrnný přehled důvodů OŠD v majoritní a minoritní skupině, relat. vyjádření ...	51

Seznam příloh

Příloha A – Informační materiál pro rodiče (webové stránky školy)

Příloha B – Zařízení pro předškolní vzdělávání dětí a školní vzdělávací program (MŠ Benešov nad Ploučnicí)

Příloha C – Vzdělávací centrum Vilík (vzdělávací kurz Příprava předškoláka)

Příloha D – Informační leták

Příloha E – Základní tabulky počtu a důvodů OŠD v jednotlivých letech sledovaného období 2013/2003

Informační občasník MŠ Benešov nad Ploučnicí

Vzdělávání dětí předškolního věku

Vážení rodiče, dostává se vám do ruky informační materiál, který vznikl v souvislosti s průzkumem nejčastějších příčin odkladu povinné školní docházky, zpracovaným v rámci bakalářské práce. Průzkum byl zaměřen na období deseti po sobě jdoucích let a mapoval počet a důvody odkladu povinné školní docházky v rámci benešovské základní školy a mateřské školy. Průzkum byl také zaměřen na porovnání četnosti a důvodů odkladu školní docházky dětí z majoritní a minoritní skupiny obyvatel.

Při mapování odkladu školní docházky za uplynulých deset let nebylo překvapením zjištění, že u obou skupin měla v příčinách odkladu nejvyšší zastoupení narušená komunikační schopnost. Pro popsání důvodu této skutečnosti postačí sledovat současný životní styl ve společnosti. Předčítání pohádek či komunikace s dětmi se v dnešní době stává spíše okrajovou záležitostí. Současná hektická doba, zaměřená především na výkon, odsouvá dítě před obrazovku televize či monitoru. Výsledný efekt je stejný, jako když se snažíme naučit cizímu jazyku bez mluvení. Textu sice rozumíme, ale nedomluvíme se.

Informační občasník vám bude přinášet zajímavé možnosti a postupy, které lze využít v různých etapách předškolního věku dítěte. Cílem je adekvátním způsobem dosáhnout těch nejlepších výsledků při vzdělávání předškoláků a společnými silami připravit děti k bezproblémovému vstupu do základní školy.

Níže vám přinášíme **doporučující materiál *Desatero pro rodiče dětí předškolního věku* (dále *Desatero pro rodiče*)**. Je určen rodičům dětí, kteří se zajímají o vzdělávání svého dítěte a vítají přehled základních dovedností, které má dítě mít před vstupem do základní školy.

Materiál *Desatero pro rodiče* vytvořila pracovní skupina, z řad odborníků na předškolní vzdělávání a pedagogů z praxe, která vytvářela materiál pro pedagogy mateřských škol s názvem *Konkretizované očekávané výstupy*. Obsah *Desatera pro rodiče* byl v rámci diskuse na metodickém portálu www.rvp.cz velmi podpořen nejen pedagogy MŠ, ale i rodiči předškolních dětí.

Desatero pro rodiče dětí předškolního věku

(www.msmt.cz)

Vstup do první třídy základní školy představuje pro dítě velkou životní změnu. Mění se role dítěte, prostředí, dospělí i vrstevníci, denní program, náplň činnosti, nároky i požadavky. Aby dítě mohlo zvládnout tuto náročnou situaci bez vážnějších problémů, mělo by být nejen dostatečně vývojové a sociálně zralé, ale také dobře připravené.

Přehled základních dovedností propojuje a sjednocuje cíle rodiny a školy. Proto je velmi důležitá spolupráce rodiny a školy, která se podílí na vzdělávání dítěte.

Dítě by mělo být dostatečně fyzicky a pohybově vyspělé, vědomě ovládat své tělo, být samostatné v sebeobsluze

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- pohybuje se koordinovaně, je přiměřeně obratné a zdatné (např. hází a chytá míč, udrží rovnováhu na jedné noze, běhá, skáče, v běžném prostředí se pohybuje bezpečně)
- svlékne se, oblékne i obuje (zapne a rozepne zip i malé knoflíky, zaváže si tkaničky, oblékne si čepici, rukavice)
- je samostatné při jídle (používá správně příbor, nalije si nápoj, stoluje čistě, požívá ubrousek)
- zvládá samostatně osobní hygienu (používá kapesník, umí se vysmrkat, umyje a osuší si ruce, použije toaletní papír, použije splachovací zařízení, uklidí po sobě)
- zvládá drobné úklidové práce (posbírá a uklidí předměty a pomůcky na určené místo, připraví další pomůcky, srovná hračky)
- postará se o své věci (udržuje v nich pořádek)

Dítě by mělo být relativně citově samostatné a schopné kontrolovat a řídit své chování

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- zvládá odloučení od rodičů
- vystupuje samostatně, má svůj názor, vyjadřuje souhlas i nesouhlas
- projevuje se jako emočně stálé, bez výrazných výkyvů v náladách
- ovládá se a kontroluje (reaguje přiměřeně na drobný neúspěch, dovede odložit přání na pozdější dobu, dovede se přizpůsobit konkrétní činnosti či situaci)
- je si vědomé zodpovědnosti za své chování

- dodržuje dohodnutá pravidla

Dítě by mělo zvládat přiměřené jazykové, řečové a komunikativní dovednosti

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- vyslovuje správně všechny hlásky (i sykavky, rotacismy, měkčení)
- mluví ve větách, dovede vyprávět příběh, popsat situaci apod.
- mluví většinou gramaticky správně (tj. užívá správně rodu, čísla, času, tvarů, slov, předložek aj.)
- rozumí většině slov a výrazů běžně užívaných v jeho prostředí
- má přiměřenou slovní zásobu, umí pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- přirozeně a srozumitelně hovoří s dětmi i dospělými, vede rozhovor, a respektuje jeho pravidla
- pokouší se napsat hůlkovým písmem své jméno (označí si výkres značkou nebo písmenem)
- používá přirozeně neverbální komunikaci (gesta, mimiku, řeč těla, aj.)
- spolupracuje ve skupině

Dítě by mělo zvládat koordinaci ruky a oka, jemnou motoriku, pravolevou orientaci

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- je zručné při zacházení s předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami a nástroji (pracuje se stavebnicemi, modeluje, stříhá, kreslí, maluje, skládá papír, vytrhává, nalepuje, správně otáčí listy v knize apod.)
- zvládá činnosti s drobnějšími předměty (korálky, drobné stavební prvky apod.)
- tužku drží správně, tj. dvěma prsty třetí podložený, s uvolněným zápěstím
- vede stopu tužky, tahy jsou při kreslení plynulé, (obkresluje, vybarvuje, v kresbě přibývají detaily i vyjádření pohybu)
- umí napodobit základní geometrické obrazce (čtverec, kruh, trojúhelník, obdélník), různé tvary, (popř. písmena)
- rozlišuje pravou a levou stranu, pravou i levou ruku (může chybovat)
- řadí zpravidla prvky zleva doprava
- používá pravou či levou ruku při kreslení či v jiných činnostech, kde se preference ruky uplatňuje (je zpravidla zřejmé, zda je dítě pravák či levák)

Dítě by mělo být schopné rozlišovat zrakové a sluchové vjemy

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- rozlišuje a porovnává podstatné znaky a vlastnosti předmětů (barvy, velikost, tvary,

- materiál, figuru a pozadí), nachází jejich společné a rozdílné znaky
- složí slovo z několika slyšených slabik a obrázků z několika tvarů
- rozlišuje zvuky (běžných předmětů a akustických situací i zvuky jednoduchých hudebních nástrojů)
- rozpozná rozdíly mezi hláskami (měkké a tvrdé, krátké a dlouhé)
- sluchově rozloží slovo na slabiky (vytleskává slabiky ve slově)
- najde rozdíly na dvou obrazech, doplní detaily
- rozlišuje jednoduché obrazné symboly a značky i jednoduché symboly a znaky s abstraktní podobou (písmena, číslice, základní dopravní značky, piktogramy)
- postřehne změny ve svém okolí, na obrázku (co je nového, co chybí)
- reaguje správně na světelné a akustické signály

Dítě by mělo zvládat jednoduché logické a myšlenkové operace a orientovat se v elementárních matematických pojmech

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- má představu o čísle (ukazuje na prstech či předmětech počet, počítá na prstech, umí počítat po jedné, chápe, že číslovka vyjadřuje počet)
- orientuje se v elementárních počtech (vyjmenuje číselnou řadu a spočítá počet prvků minimálně v rozsahu do pěti (deseti))
- porovnává počet dvou málopočetných souborů, tj. v rozsahu do pěti prvků (pozná rozdíl a určí o kolik je jeden větší či menší)
- rozpozná základní geometrické tvary (kruh, čtverec, trojúhelník atd.)
- rozlišuje a porovnává vlastnosti předmětů
- třídí, seskupuje a přiřazuje předměty dle daného kritéria (korálky do skupin podle barvy, tvaru, velikosti)
- přemýšlí, vede jednoduché úvahy, komentuje, co dělá („přemýšlí nahlas“)
- chápe jednoduché vztahy a souvislosti, řeší jednoduché problémy a situace, slovní příklady, úlohy, hádanky, rébusy, labyrinty
- rozumí časoprostorovým pojmům (např. nad, pod, dole, nahoře, uvnitř a vně, dříve, později, včera, dnes), pojmům označujícím velikost, hmotnost (např. dlouhý, krátký, malý, velký, těžký, lehký)

Dítě by mělo mít dostatečně rozvinutou záměrnou pozornost a schopnost záměrně si zapamatovat a vědomě se učit

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- soustředí pozornost na činnosti po určitou dobu (cca 10-15 min.)
- „nechá“ se získat pro záměrné učení (dokáže se soustředit i na ty činnosti, které nejsou pro něj aktuálně zajímavé)
- záměrně si zapamatuje, co prožilo, vidělo, slyšelo, je schopno si toto po přiměřené době vybavit a reprodukovat, částečně i zhodnotit
- pamatuje si říkadla, básničky, písničky
- přijme úkol či povinnost, zadaným činnostem se věnuje soustředěně, neodbíhá k jiným,
- dokáže vyvinout úsilí a dokončit je
- postupuje podle pokynů
- pracuje samostatně

Dítě by mělo být přiměřeně sociálně samostatné a zároveň sociálně vnímavé, schopné soužití s vrstevníky ve skupině

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- uplatňuje základní společenská pravidla (zdraví, umí požádat, poděkovat, omluvit se)
- navazuje kontakty s dítětem i dospělými, komunikuje s nimi zpravidla bez problémů, s dětmi, ke kterým pociťuje náklonnost, se kamarádí
- nebojí se odloučit na určitou dobu od svých blízkých
- je ve hře partnerem (vyhledává partnera pro hru, v zájmu hry se domlouvá, rozděluje a mění si role)
- zapojí se do práce ve skupině, při společných činnostech spolupracuje, přizpůsobuje se názorům a rozhodnutí skupiny
- vyjednává a dohodne se, vyslovuje a obhajuje svůj názor
- ve skupině (v rodině) dodržuje daná a pochopená pravidla, pokud jsou dány pokyny, je srozuměno se jimi řídit
- k ostatním dětem se chová přátelsky, citlivě a ohleduplně (dělí se o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělí si úlohy, všímá si, co si druhý přeje)
- je schopno brát ohled na druhé (dokáže se dohodnout, počkat, vystřídat se, pomoci mladším)

Dítě by mělo vnímat kulturní podněty a projevoval tvořivost

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- pozorně poslouchá či sleduje se zájmem literární, filmové, dramatické či hudební představení
- zaujme je výstava obrázků, loutek, fotografií, návštěva zoologické či botanické zahrady,

statku, farmy apod.

- je schopno se zúčastnit dětských kulturních programů, zábavných akcí, slavností, sportovních akcí
- svoje zážitky komentuje, vypráví, co vidělo, slyšelo, dokáže říci, co bylo zajímavé, co jej zaujalo, co bylo správné, co ne
- zajímá se o knihy, zná mnoho pohádek a příběhů, má své oblíbené hrdiny
- zná celou řadu písni, básní a říkadel
- zpívá jednoduché písně, rozlišuje a dodržuje rytmus (např. vytleskat, na bubínku)
- vytváří, modeluje, kreslí, maluje, stříhá, lepí, vytrhává, sestavuje, vyrábí
- hraje tvořivé a námětové hry (např. na školu, na rodinu, na cestování, na lékaře), dokáže hrát krátkou divadelní roli

Dítě by se mělo orientovat ve svém prostředí, v okolním světě i v praktickém životě

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- vyzná se ve svém prostředí (doma, ve škole), spolehlivě se orientuje v blízkém okolí (ví, kde bydlí, kam chodí do školky, kde jsou obchody, hřiště, kam se obrátit když je v nouzi apod.)
- zvládá běžné praktické činnosti a situace, s nimiž se pravidelně setkává (např. dovede vyřídít drobný vzkaz, nakoupit a zaplatit v obchodě, říci si o to, co potřebuje, ptá se na to, čemu nerozumí, umí telefonovat, dbá o pořádek a čistotu, samostatně se obslouží, zvládá drobné úklidové práce, je schopno se starat o rostliny či drobná domácí zvířata)
- ví, jak se má chovat (např. doma, v mateřské škole, na veřejnosti, u lékaře, v divadle, v obchodě, na chodníku, na ulici, při setkání s cizími a neznámými lidmi) a snaží se to dodržovat
- má poznatky ze světa přírody živé i neživé, lidí, kultury, techniky v rozsahu jeho praktických zkušeností (např. orientuje se v tělesném schématu, umí pojmenovat jeho části i některé orgány, rozlišuje pohlaví, ví, kdo jsou členové rodiny a čím se zabývají, rozlišuje různá povolání, pomůcky, nástroje, ví, k čemu jsou peníze, zná jména některých rostlin, stromů, zvířat a dalších živých tvorů, orientuje se v dopravních prostředcích, zná některé technické přístroje),
- rozumí běžným okolnostem, dějům, jevům, situacím, s nimiž se bezprostředně setkává (např. počasí a jeho změny, proměny ročních období, látky a jejich vlastnosti, cestování, životní prostředí a jeho ochrana, nakládání s odpady)
- přiměřeným způsobem se zapojí do péče o potřebné

- má poznatky o širším prostředí, např. o naší zemi (města, hory, řeky, jazyk, kultura), o existenci jiných zemí a národů, má nahodilé a útržkovité poznatky o rozmanitosti světa jeho řádu (o světadílech, planetě Zemi, vesmíru)
- chová se přiměřeně a bezpečně ve školním i domácím prostředí i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře), uvědomuje si možná nebezpečí (odhadne nebezpečnou situaci, je opatrné, neriskuje), zná a zpravidla dodržuje základní pravidla chování na ulici (dává pozor při přecházení, rozumí světelné signalizaci)
- zná faktory poškozující zdraví (kouření)
- uvědomuje si rizikové a nevhodné projevy chování, např. šikana, násilí

Vážení rodiče, věříme, že vás texty, vztahující se k předškolnímu vzdělávání zaujaly. Budeme vám přinášet další podněty a náměty k vzdělávání vašich dětí. Tak jako se dům staví od základů a právě základy určují jeho kvalitu, tak i vzdělávání má základy ve věku dítěte od narození do 6 až 7 let. Na kvalitních základech, které společně s vámi chceme pro vaše děti položit pak s lehkostí a zvědavostí, která je dětem vlastní, postoupí do další fáze vzdělávání v základní škole. Naším společným cílem budiž spokojené dítě, toužící po objevování světa.

Příloha B – Zařízení pro předškolní vzdělávání dětí a školní vzdělávací program MŠ Benešov nad Ploučnicí

ZŠ a MŠ BENEŠOV NAD PLOUČNICÍ

*RADOST, SMÍCH A POHODA JEDEN DEN I DRUHÝ, ČAS NÁM BĚŽÍ JAKO SEN.
HRAJEME SI CELÝ DEN. SLUNÍČKO RÁDO ČARUJE, BARVAMI SVĚT MALUJE.
VEJDĚME DO ŠKOLKY ZA VRÁTKA, ZAČÍNÁ BAREVNÁ POHÁDKA.*

Vzdělávací program vychází z Rámcového programu pro předškolní vzdělávání. Vzdělávací program je nazván „Hrajeme si celý rok.“

Filozofii naší školy je vytvářet podmínky pro tělesnou, duševní a společenskou pohodu dětí, rozvíjet samostatnost, zdravé sebevědomí, sebejistotu a tvořivost. **Chceme, aby se všechny děti cítily bezpečně**, zažívaly pocity úspěchu, respektujeme jejich jedinečnost, jejich možnosti, jejich individualitu. **Chceme, aby u nás byly děti šťastné a spokojené**, a aby v péči o ně byla společně s rodiči vytvořena cesta spolupráce, vzájemné důvěry a otevřenosti.

Cílem našeho předškolního vzdělávání je dovést dítě na konci jeho předškolního období k tomu, aby v rozsahu svých osobních předpokladů a možností získalo věku přiměřenou fyzickou, psychickou i sociální samostatnost a základy pro jeho další rozvoj a učení.

Vzdělávání poskytované mateřskou školou se v mnohém liší od vzdělávání v ostatních stupních škol. Základní specifikum spočívá v tom, že dítě předškolního věku je dosud prudce se rozvíjející osobnostní struktura se svými specifickými potřebami. Všechno, co dítě v tomto věku prožije a ze svého okolního prostředí, ať rodinného či mimo rodinného, převezme, je trvalé. Mateřská škola tak představuje možnost, jak doplnit rodinnou výchovu a jak pomoci zajistit dětem mnohostrannost a přiměřenost podnětů, které jsou podkladem jejich aktivního rozvoje. Předškolní vzdělávání je vázáno k obecným i individuálním potřebám dítěte, ovlivňuje celou jeho osobnost, poskytuje základy pro zdravé sebevědomí a sebejistotu, učí dítě být samo sebou a zároveň se přizpůsobovat životu ve společnosti, poskytuje základy pro celoživotní učení i základy chování a jednání.

Vzdělávání v naší mateřské škole je uskutečňováno ve všech činnostech i situacích, které se v průběhu dne vyskytnou vyváženým poměrem spontánních a řízených aktivit. Specifickou formu představuje didakticky zacílená činnost, ve které pedagog s dítětem naplňuje konkrétní vzdělávací cíle formou záměrného i spontánního učení. Toto učení zakládáme na aktivní účasti dítěte, smyslovém vnímání, prožitkovém a interaktivním učení, zpravidla ve skupinách a individuálně. Omezujeme učení předáváním hotových poznatků a slovních poučení. Všechny činnosti obsahují prvky hry a tvořivosti.

VZDĚLÁVACÍ CENTRUM VILÍK

(Teplická 137/172, Děčín VIII)

NABÍZÍ

VZDĚLÁVACÍ KURZ

PŘÍPRAVA PŘEDŠKOLÁKA

Cílem vzdělávacího programu je maximálně usnadnit dítěti vstup do školy. Chceme, aby se dítě naučilo správně sedět u stolu, držet tužku, samostatně pracovat, manipulovat s pomůckami, rozumět zadávaným pokynům, dodržovat pravidla slušného chování, umět si zkontrolovat svoji práci a následně se i opravit.

Komu je program určen?

- ✓ všem dětem od 5 let (individuálně, skupinově)
- ✓ dětem s odloženou školní docházkou

Délka programu a zápis do kurzu.

- ✓ Celý program trvá 3 měsíce a skládá se z 16 lekcí (1 lekce / 45 min).

Jak vypadají jednotlivé lekce?

- ✓ 1. motorická část – cviky na posílení motorické koordinace
- ✓ 2. nácvik grafomotorických dovedností – pracovní listy
- ✓ 3. rozvoj percepčního vnímání – hry, kartičky s obrázky atd.

Případné dotazy: vzdelavaniwilik@seznam.cz

Příloha D – Informační leták

Vážený rodiče (jméno a příjmení dítěte),

Váš syn - dcera (jméno) zahájí v příštím roce povinnou školní docházku. Přicházíme za Vámi s nabídkou pomoci Vašemu dítěti s přípravou na tuto zásadní změnu v jeho (jejím) životě.

Vaše dítě má možnost bezplatného předškolního vzdělávání buď v benešovské mateřské škole, nebo v přípravné třídě benešovské základní školy.

Pokud se rozhodnete pro mateřskou školu, má zde dítě zajištěnu kromě odborné péče také stravu (dopolední a odpolední svačina a oběd stojí na jeden den 32 Kč). Vzdělávání Vašeho dítěte je posledním roce před zahájením školní docházky bezplatné, platíte pouze stravné.

Pokud se rozhodnete pro přípravnou třídu, máte možnost objednat dítěti obědy ve školní jídelně (jeden oběd stojí 24 Kč). Odpoledne může Vaše dítě strávit ve společnosti svých kamarádů ve školní družině. Vzdělávání Vašeho dítěte je v posledním roce před zahájením školní docházky bezplatné, platíte pouze stravné.

Vážený rodiče (jméno a příjmení dítěte), dopřejme společně Vašemu synovi – dceři (jméno) profesionální přípravu na vstup do první třídy. Tak, jako se dům staví od základů, i vzdělávání je třeba položit na pevné základy, aby se jednou Váš syn – dcera (jméno) mohl (a) svobodně rozhodnout, jak naloží se svým životem.

Pokud potřebujete bližší informace, bez obav zatelefonuje: 412 586 366, 412 586 261 (ZŠ a MŠ Benešov nad Ploučnicí)

Příloha E – Základní tabulky počtu a důvodů OŠD v jednotlivých letech sledovaného období 2013/2003

2012/2013	NKS	ZD	Percepční nezralost	Sociální nezralost	Pracovní nezralost	Kognitivní nezralost	GŠN	EN
MA	ano	ano					ano	
MA			ano		ano			
MA				ano				
MA	ano			ano				
MA	ano							
MA	ano		ano	ano	ano			
MA				ano	ano			
MA	ano							
MA	ano		ano					
Celkem 9	6	1	3	4	3	0	1	0
MI	ano			ano				
MI	ano			ano				
MI						ano		
MI							ano	
Celkem 4	2	0	0	2	0	1	1	0

Zdroj: Archiv ZŠ a MŠ Benešov nad Ploučnicí

2011/2012	NKS	ZD	Percepční nezralost	Sociální nezralost	Pracovní nezralost	Kognitivní nezralost	GŠN	EN
MA		ano						
MA							ano	
MA	ano						ano	
Celkem 3	1	1	0	0	0	0	2	0
MI	ano		ano					
MI	ano					ano		
MI							ano	
MI							ano	
MI	ano			ano		ano		
Celkem 5	3	0	1	1	0	2	2	0

Zdroj: Archiv ZŠ a MŠ Benešov nad Ploučnicí

2010/2011	NKS	ZD	Percepční nezralost	Sociální nezralost	Pracovní nezralost	Kognitivní nezralost	GŠN	EN
MA				ano	ano			
MA						ano		
MA			ano			ano		
MA	ano				ano			
MA	ano		ano	ano				
MA	ano							
MA	ano							
MA				ano	ano			
MA					ano			
MA	ano							
MA		ano						
MA	ano			ano				
MA				ano				
MA				ano	ano	ano		
MA			ano					
MA							ano	
MA	ano							
MA	ano							
Celkem 18	8	1	3	6	5	3	1	0
MI				ano	ano	ano		
MI	ano			ano				
MI	ano			ano				
Celkem 3	2	0	0	3	1	1	0	0

Zdroj: Archiv ZŠ a MŠ Benešov nad Ploučnicí

2009/2010	NKS	ZD	Percepční nezralost	Sociální nezralost	Pracovní nezralost	Kognitivní nezralost	GŠN	EN
MA	ano						ano	
MA	ano							
MA	ano		ano	ano	ano			
MA	ano		ano	ano	ano			
MA	ano							
MA	ano		ano	ano	ano			
MA	ano							
MA	ano		ano	ano	ano			
MA							ano	
Celkem 9	8	0	4	4	4	0	2	0
MI	ano		ano					
MI	ano					ano		
MI							ano	
Celkem 3	2	0	1	0	0	1	1	0

Zdroj: archiv ZŠ a MŠ Benešov nad Ploučnicí

2008/2009	NKS	ZD	Percepční nezralost	Sociální nezralost	Pracovní nezralost	Kognitivní nezralost	GŠN	EN
MA	ano							
MA			ano	ano				
Celkem 2	1	0	1	1	0	0	0	0
MI	ano						ano	
MI				ano			ano	
MI							ano	
MI	ano							
Celkem 4	2	0	0	1	0	0	3	0

Zdroj: Archiv ZŠ a MŠ Benešov nad Ploučnicí

2007/2008	NKS	ZD	Percepční nezralost	Sociální nezralost	Pracovní nezralost	Kognitivní nezralost	GŠN	EN
MA					ano			
MA							ano	
MA	ano							
MA							ano	
MA							ano	
MA	ano							
MA								ano
MA							ano	
MA	ano							
MA	ano							
MA	ano			ano	ano			
Celkem 11	5	0	0	1	2	0	4	1
MI							ano	
MI							ano	
MI					ano	ano		
MI							ano	
MI	ano							
Celkem 5	1	0	0	0	1	1	3	0

Zdroj: Archiv ZŠ a MŠ Benešov nad Ploučnicí

2006/2007	NKS	ZD	Percepční nezralost	Sociální nezralost	Pracovní nezralost	Kognitivní nezralost	GŠN	EN
MA	ano							
MA								ano
MA							ano	
MA	ano							
MA					ano			
MA					ano			
MA							ano	
MA							ano	
MA				ano	ano			
MA	ano							
MA	ano						ano	
MA	4	0	0	1	3	0	4	1
Celkem 12								
MI							ano	
MI							ano	
Celkem 2	0	0	0	0	0	0	2	0

Zdroj: Archiv ZŠ a MŠ Benešov nad Ploučnicí

2005/2006	NKS	ZD	Percepční nezralost	Sociální nezralost	Pracovní nezralost	Kognitivní nezralost	GŠN	NE
MA							ano	
MA							ano	
MA	ano			ano	ano			
MA	ano			ano	ano			
MA	ano						ano	
MA	ano						ano	
MA	ano			ano	ano			
MA	ano						ano	
MA	ano		ano		ano			
MA	ano			ano				
MA							ano	
MA	ano						ano	
MA			ano		ano			
MA							ano	
Celkem 14	9	0	2	4	5	0	8	0
MI							ano	
MI	ano							
MI						ano		
MI	ano	Částečná znalost němčiny						
Celkem 4	2	0	0	0	0	1	1	0

Zdroj: Archiv ZŠ a MŠ Benešov nad Ploučnicí

2004/2005	NKS	ZD	Percepční nezralost	Sociální nezralost	Pracovní nezralost	Kognitivní nezralost	GŠN	EN
MA			ano		ano			
MA							ano	
MA							ano	
MA			ano	ano	ano			
MA				ano	ano			
MA				ano	ano			
MA	ano		ano	ano	ano			
MA			ano		ano			
MA	ano		ano		ano			
MA	ano							
MA	ano							ano
MA			ano		ano			
Celkem 12	4	0	6	4	8	0	2	1
MI	ano				ano			
MI							ano	
MI	ano						ano	
Celkem 3	2	0	0	0	1	0	2	0

Zdroj: Archiv ZŠ a MŠ Benešov nad Ploučnicí

2003/2004	NKS	ZD	Percepční nezralost	Sociální nezralost	Pracovní nezralost	Kognitivní nezralost	GŠN	EN
MA					ano			
MA	ano							
MA					ano			
MA					ano			
MA			ano	ano	ano			
MA			ano		ano			ano
MA			ano		ano			ano
Celkem 7	1	0	3	1	6	0	0	2
MI				ano	ano			
MI					ano			
MI				ano				
MI	ano		ano	ano				
MI	ano					ano		
MI						ano		
Celkem 6	2	0	1	3	2	2	0	0

Zdroj: Archiv ZŠ a MŠ Benešov nad Ploučnicí